

Az ukrán áruk azonnali importtilalmát követelték Záhonyban a termelők

05. oldal

Segítünk választani: itt vannak az országos kukorica fajtakísérlet eredményei

16–17. oldal

Vadkár: az agrárkamara határozottan kiáll a gazdálkodók érdekeiért

08–09. oldal

A DRS termékek jelölésére és forgalmazására vonatkozó szabályok

20–21. oldal

Az Amalgerol® termékcsalád az AÖP-ben

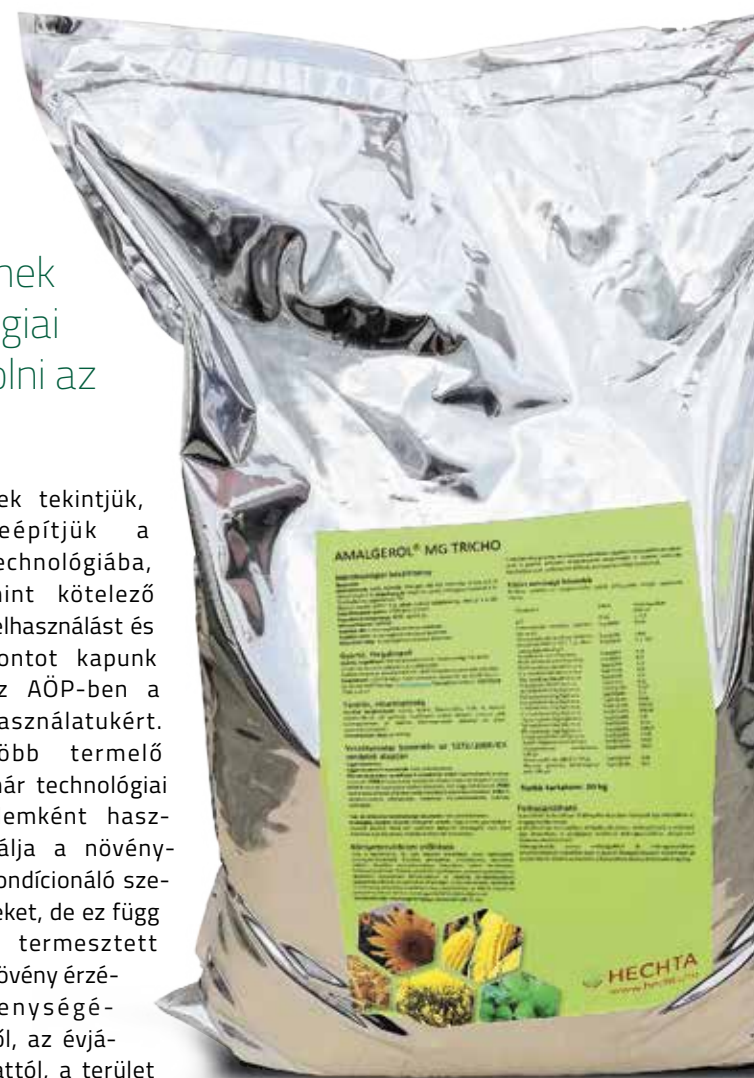
Az Agrár-ökológia Program első évében több problémával is szembesültek a termelők. Lassan megtanulva ezt a Programot is, kiismerjük, hogy mely gyakorlatokat érdemes vállalni, melyek azok, amelyek túlzott kockázattal vagy többletmunkával járnak. Egyszerűnek látszott a növénykondicionáló vagy mikrobiológiai készítmények vásárlása, de itt át kellett gondolni az eddigi termesztési gyakorlatot.

A növénykondicionáló szereket általában a termelők a növényeket ért stressz kezelésére használják. Ha valami probléma van, fagykár, hideg, növényvédő szer elsodródás, stb., ami a növények fejlődését hátrányosan érinti, akkor veszik elő ezeket a készítményeket. Normál körülmények között, ha nincs semmi probléma, a növénykondicionáló szerek használata nem eredményez kimagasló terméstöbbletet. Ha úgy állítjuk be a kísérleteket, hogy előtte stresszt okozunk a növényeknek és kezeljük ezen növények egy részét, a kezelt növények növekedése

és termése jóval meg fogja haladni a kezeletlen növényekét. A növényeket ért stressz faktorok káros hatása és a növénykondicionáló használata során fellépő folyamatok jól mérhetőek. A növénykondicionáló szerek használata okszerű, akkor perme-tezünk, ha szükség van rá. Az Agrár-ökológiai Programban a növénykondicionáló szerek használatát előre be kell tervezni a technológiába. Ez az eddigi gyakorlattal ellentmondásban áll, hiszen így a növénykondicionáló szerek használatát növénytermesztési technológiai elem-

nek tekintjük, beépítjük a technológiába, mint kötelező felhasználást és pontot kapunk az AÖP-ben a használatukért. Több termelő már technológiai elemként használja a növénykondicionáló szereket, de ez függ a természetett növény érzékenységétől, az évjáratától, a terület adottságaitól és még

sok mindentől is. Ha ismerjük azokat a környezeti hatásokat, amelyekre a természetett növényünk szinte biztosan stressz fellépésével reagál, ezekre a pontokra előre tervezhető a növénykondicionáló szerek használata. Az Amalgerol® növénykondicionáló készítményt először a cukorrépában használták technológiai elemként, de ez fokozatosan más növényeknél is elterjedt. Az Amalgerol® termékcsalád négy növénykondicionáló szert tartalmaz: az Amalgerol®, Amalgerol® Essence, Amalgerol® Starter és az Amalgerol® WG + Force 1,5 G bérkeverék felhasználása után az AÖP-ben 1 pont jár. A mikrobiológiai termékek esetében a technológiába illesztés ennél egyszerűbb. A tarlóbontás szükségyszerűsége vagy a talajban áttelelő gombafertőzések megléte egy általánosabb, szinte mindenhol felmerülő probléma. A talajok rossz állapota is általános jelenség. Így szinte elmondhatjuk, hogy a mikrobiológiai készítmények technológiába illesztése szükségszerű és elvárt is. Az Amalgerol® termékcsalád három mikrobiológiai terméket tartalmaz: Amalgerol®, Starter Protect, Amalgerol® MG Tricho és az Amalgerol® MG Tricho + Force 1,5 G bérkeverék felhasználása után az AÖP-ben 2 pont jár.

HECHTA
www.hechta.hu

Tartalomjegyzék

MOZAIK

- 04 Érdemes még időben gondoskodni a növénybiztosításról
Megnyílt a jelentkezési lehetőség a 2024-es szakmai utazásokra
- 05 Az ukrán áruk azonnali importtilalmát követelték Záhonyban a termelők

ERDÉSZET

- 06 Bővítő tájékoztatási szolgáltatásait az erdészeti ágazatban a kamara

VADKÁR

- 08 Vadkár: az agrárkamara határozottan kiáll a gazdálkodók érdekeiért

ÉLELMISZERIPAR

- 10 A Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) védjegy eredményei
- 11 Élelmiszeripari gép- és technológiai kiállítást szervez és katalógust készít a kamara

OKTATÁS

- 12 Agrárfelsőoktatási helyzetkép 2015–2023
- 14 Vajon létezik megoldás a szakemberhiányra az agráriumban?
- 15 Szakmai együttműködés a Délkelet-TÉSZ és az Alföldi ASZC Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola között

NÖVÉNYTERMESZTÉS

- 16 Segítünk választani: itt vannak az országos kukorica fajtakísérlet eredményei

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG

- 18 A talajmegújító állattartás integrálása a szántóföldi növénytermesztésbe

KÖRNYEZETVÉDELEM

- 20 A DRS termékek jelölésére és forgalmazására vonatkozó szabályok

CSALÁDI GAZDASÁG

- 22 Nyereség és veszteség – új adatok a családi gazdaságok nyilvántartásában

KERTÉSZET

- 24 Gyümölcsösök tavaszi munkálatai és tovább gondolása

SZOLGÁLTATÁS

- 26 Ünnepléses díjátadó – a legjobb generátorkezelők díjazása 2023.
- 27 Országszerte csaknem 70 helyszínen tart fórumot a vidékfejlesztési pályázatokról a kamara

TÁJÉKOZTATÁSI SZOLGÁLTATÁS

- 28 Változó klíma, alkalmazkodó talaj- és vízgazdálkodás
- 29 Milyen uniós támogatási feltételek és lehetőségek vannak és várhatóak a mezővízben?

KÖNYVISMERTETŐ

- 30 Kézikönyv kunhalmok megőrzéséről, megőrzéséhez

NAKLAP, A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

XI. évfolyam, 01. szám
Alapító: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Győrffy Balázs elnök
Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 105–113.
Zöld szám: +36 80 900 365 **E-mail:** ugyfelszolgalat@nak.hu
Portál: www.nak.hu **Kiadó:** Szuperinfo Magyarország Média Kiadói Kft.
Felelős kiadó: dr. Kovács Juliánna ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: Dénes Zoltán
Lapmenedzser: Tremmer Tamás +36 20 534 7137
Fotók: NAK, Mediaworks, shutterstock.com
Szerkesztőség és hirdetésfelvétel: 8200 Veszprém, Házgyári út 12.
E-mail: naklap@maraton.hu **ISSN 2064-308X**
 A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal. A Szuperinfo Magyarország Média Kiadói Kft. politikai hirdetéseket nem fogad be.

Végül eszméltek Nyugaton is...

Kezdetben mi magunk voltunk. Megkondítottuk a vészharangot, és jó ideig úgy tűnt, legfeljebb az Ukrajnával szomszédos EU-s államok hallják meg a hangunkat, de Brüsszelig már nem ér el. Aztán szép lassan felébredtek nyugaton is: Berlinből Párizsig, Brüsszeltől Rómáig traktorokkal vonultak utcára a gazdák, hogy az uniós, illetve az egyes kormányok döntései ellen tüntessenek, amelyek nemcsak az ő megélhetésüket, hanem a teljes EU élelmiszer-biztonságát is veszélybe sodorják. Ráeszméltek a nyugati gazdátársaink is: egyetlen európai termelőnek sem érdeke, hogy korlátok nélkül beengedjük a nyomott áron érkező, az európai normatíváknak nem megfelelő ukrán árut.

Minden józan észér, saját érdeke és tiltakozás ellenére az Európai Bizottság újabb egy évvel meghosszabbította az ukrán termények és élelmiszerek korlátozás nélküli, teljesen szabad behozatalát. Újabb törődés a sok sebből vérző uniós mezőgazdaság szívébe, mintha nem lenne elég baja az egyik legfontosabb ágazat működtetőinek a szigorú, gyakran észszerűtlen környezet- és klímavédelmi, állatvédelmi szabályozások miatt. A ránk szabadított olcsó importtermékek átrendezték a piacot, már eddig is sok gazdálkodónak vették el a kedvét a termeléstől, és nem úgy tűnik, hogy bármiféle pozitív visszarendeződés mutatkozna. Nyugaton a helyzet változatlan, és így is marad, ha annyiban hagyjuk.

Magyarország nem most kezdte a tiltakozást. Többször feleltük a hangunkat itthon és Brüsszelben, sőt Záhonyban is. A magyar gazdálkodók február 9-én másodjára is utcára vonultak: a tavaly szeptemberben tartott gazdatüntetés után újra a záhonyi határátkelőhely előtt gyűltek össze a gazdálkodók a MAGOSZ és a NAK szervezésében tartott demonstráción. Minden vármegyéből érkeztek növénytermesztők, állattenyésztők, méhészek, kertészek, több mint ezren, hogy lezárják az utat az Ukrajnából Magyarországra vezető forgalom elől.

Az olcsó ukrán termények és feldolgozott élelmiszerek tönkretesznek bennünket, veszélybe sodorják megélhetésünket, elveszik a jövőnket. S már rég nem csak a gabonáról beszélünk. A búza és kukorica mellett szép számmal érkeznek a különféle húсарuk, a tojás és a méz is. Utóbbi felvásárlási ára két év alatt a felére csökkent hazánkban. A jó minőségű magyar méz tartályokban várja, hogy piacra kerüljön, mert a kétes minőségű, olcsón beáramló ukrán méz miatt nem tudják eladni a méhészek.

A magyar kormány az első pillanattól kezdve mellénk állt. Brüsszel akarátával szembe menve, nemzeti hatáskörben zárta le az ukrán termények előtt a határokat. A problémát azonban uniós szinten kell megoldani. Bizunk az európai gazdaságokban, hogy közös erővel rá tudjuk venni Brüsszelt: tegyen piacstabilizáló lépéseket, az ukrán terményekkel szemben pedig tartassa be az uniós termelésre vonatkozó környezetvédelmi, növényegészségügyi előírásokat.

Különbön nem marad, aki gazdálkodik, és gazdák nélkül nincs jövő.

Győrffy Balázs,
a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Érdemes még időben gondoskodni a növénybiztosításról

Hazánk időjárása minden évben tartogat számunkra szélsőséges, a mezőgazdasági eredményeket jelentősen befolyásoló, eddig nem tapasztalt mértékű eseményeket. A növénybiztosítás tervezhetővé teszi az üzleti folyamatokat, védelmet nyújt az egyre gyakoribb időjárási károkról.

A növénybiztosítás legfontosabb kockázati eseményei: jégverés, viharkár, téli fagykár, őszi fagykár, tavaszi fagykár, aszálykár, árvízkar, felhősszakadás kár + tűzkár (kiegészítő, már nem támogatott)

Három csomag választható (díjtámogatott biztosítás esetében):

- A típusú - Minden kockázatot magába foglaló csomagban köthető! Ennél a típusnál a legnagyobb a díjtámogatás százaléka. Főbb szántóföldi növényekre, ültetvényekre.
 - B típusú – A kockázatok itt választhatók. Csak zöldség- és gyümölcs kultúrákra.

- C típusú – A kockázatok itt is választhatók. Csak szántóföldi növényekre.

Azokra a növénykultúrákra és területekre igényelhető biztosítási díjtámogatás, melyek az Egységes Kérelemben is szerepelnek.

Díjtámogatások mértéke 2023-ban:

- „C” típusú legfeljebb 40%-ig
 - „B” típusú legfeljebb 40%-ig
 - „A” típusú legfeljebb 55%-ig
- túligénylés esetén a támogatás csökken

Legfeljebb a biztosítási díj 70%-a igényelhető vissza. Ne hagyja veszni munkája gyümölcsét, kössön a NAK Biztosításközvetítő Kft. munkatársainál díjtámogatott növénybiztosítást.

• NAK

Megnyílt a jelentkezési lehetőség a 2024-es szakmai utazásokra

A NAK Nonprofit Kft. szolgáltatásai között 2022-től aktívan szerepel a kislétszámú, nemzetközi tanulmányutak teljeskörű szervezése és lebonyolítása, mely a kamarai tagok részére nyújt betekintést új és modern technológiák megismerésére vagy a meglévők fejlesztésére. Ismét megnyílt a jelentkezési lehetőség a 2024-es szakmai utazásokra a kamarai tagsággal rendelkezők számára.

A pozitív visszajelzések alapján idén bővítjük a szakmai utak számát,

a tervek szerint összesen öt helyszínen – köztük az Amerikai Egyesült Államokban, Hollandiában és az Egyiptomi Arab Köztársaságban – vehetnek részt a gazdák, ahol első kézből láthatnak újdonságokat az agrárium területén, valamint új és modern technológiák működésével ismerkedhetnek. A tanulmányutak során a zöldség- és gyümölcs-termelők, a szántóföldi növénytermesztők és a tejtermelők is új tudásra tehetnek szert. A részletekről tájékozódjon a NAK honlapján.

Az ukrán áruk azonnali importtilalmát követelték Záhonyban a termelők

A Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ), valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) szervezésében gazdatüntetést tartottak a hazai termelők a záhonyi határátkelőhelyen.

A magyar gazdák – az európai társaikkal szolidaritást vállalva – amint tiltakoztak, hogy Brüsszel újabb egy évre meghosszabbította az Ukrajnának nyújtott kedvezményeket. A demonstráción elhangzottak szerint azonnali importtilalom bevezetésére van szükség; már nem csak a magyar, hanem az egész európai uniós mezőgazdaság sorsa forog kockán.

A tavaly szeptemberben tartott gazdatüntetés után újra a záhonyi határátkelőhely előtt gyűltek össze a magyar gazdálkodók február kilencedikén. A MAGOSZ és a NAK szervezésében tartott demonstráción több mint ezer termelő vett részt és traktorokkal és munkagépeikkel lezárták az utat az Ukrajnából Magyarországra vezető forgalom előtt.

Jakab István, a MAGOSZ elnöke hangsúlyozta: Európa-szerte gazdák vonultak a fővárosaikba a saját kormányaik és az EU esztelen döntései ellen tiltakozni. "A magyar gazdákat segíti a magyar kormány, ma Brüsszel eddigi és tervezett intézkedései miatt vonultunk az uniós határra. Brüsszelben azon dolgoznak, hogy ellehetetlenítsék Európa agráriumát, és helyette az Ukrajnában befektető globális nagyvállalatoknak akarnak utat nyitni, de összefogva megvédjük a magyar gazdák érdekeit. Az uniós piacot ellenőrizetlen ukrán árukkal akarják elárasztani, miközben az uniós gazdákra szigorú előírások vonatkoznak. Az uniós gazdák ellehetetlenítésével is nekik nyitnának szabad utat. A tüntetésen résztvevők nem csak a magyar gazdák, hanem a magyar emberek érdekeit képviselik. Mi élni akarunk, nekünk ne koporsót

küldjenek Brüsszelből", fogalmazott Jakab István.

Gyórfy Balázs, a NAK elnöke a demonstráción hangsúlyozta: az olcsó ukrán termények és feldolgozott élelmiszerek tönkretesznek bennünket, ellehetetlenítik munkánkat, veszélybe sodorják a megélhetésünket, elveszik a jövőnket. A búza és kukorica mellett szép számmal érkeznek a különféle húсарuk, a tojás és a méz is. – Szégyen, hogy a híresen jó minőségű magyar méz tartályok-

Emlékeztetett rá, hogy a NAK és a MAGOSZ – más frontországok gazdaszervezetivel együtt – többször is felhívta a figyelmet arra, hogy az ukrán termékeknek vámmentességet biztosító uniós döntés romba dönti az EU mezőgazdaságát. A gazdák segélykiáltása azonban mindaddig süket fülekre talált Brüsszelben. Ugyanakkor még kezdetben hazánk véleményét csak kevesen osztották a tagországok között, úgy tűnik, Európa kezd felébredni. Gazdatüntetésektől hangos Németország, elégedetlenek a francia, a spanyol, az olasz, a lengyel, a belga, a holland, a román, a bolgár és a görög gazdák, de még a svájci termelők is utcára vonultak.

Az átgondolatlan, vagy sokkal inkább a nyugati érdekeket és a

ügyi feltételek mellett megtermelt uniós árut.

A magyar gazdák szolidaritást vállalnak a kormányaik ellen tüntető nyugati társaikkal, a hazai termelők azonban szerencsére jobb helyzetben vannak. A magyar kormány az első pillanatban felismerte a problémát, és a gazdák mellé állt: biztosította és továbbra is biztosítja az életben maradáshoz szükséges kezdeményeket, és Brüsszel akaratával szembe menve, nemzeti hatáskörben zárta le az ukrán termények előtt a határokat.

A problémát azonban nem a határainkon belül, hanem európai uniós szinten kell megoldani. Éppen ezért a felszólalók összefogásra buzdították az európai gazdákat, hogy együttes erővel kényszerítsék ki az Európai Bizottságtól a határok azonnali

ban várja, hogy piacra kerüljön, mert a kétes minőségű, olcsón beáramló ukrán méz miatt nem tudják eladni a méhészek – emelte ki. Majd hozzátette: ne legyenek illúzióink, az EU által biztosított vámmentességgel nem a háború sújtotta ország gazdáit segítik. Brüsszel politikája csak a külföldi tőkések és kereskedőket gazdagítja.

sötétzöld klímavédelmi aktivistákat kiszolgáló brüsszeli intézkedések miatt nemcsak a magyar, hanem az egész európai uniós agrár-élelmiszeripar jövője került veszélybe. Az EU-ba korlátozások nélkül beáramló, az EU normatíváinak nem megfelelő ukrán mezőgazdasági termékek kiszorítják a szigorú élelmiszerbiztonsági, növény- és állategészség-

lezárását az ukrán mezőgazdasági áru előtt! A gazdatüntetés résztvevői emellett felszólították az uniós döntéshozókat, hogy tegyenek piacstabilizáló lépéseket, az ukrán terményekkel szemben pedig tartassák be az uniós termelésre vonatkozó növényvédelmi, növényegészségügyi előírásokat.

• NAK

hargassnermagyarorszag.hu
HARGASSNER MAGYARORSZÁG

A 40 éves Hargassner biomassza fűtési megoldások új szintet képviselnek a kényelem és hatékonyság terén.

Legyen az kis otthon vagy nagyüzem, vendéglő, szálloda, közintézmény, terményszárító, üvegház, mi garantáljuk az optimális fűtési megoldást!

HARGASSNER MAGYARORSZÁG

Bővítési tájékoztatási szolgáltatásait az erdészeti ágazatban a kamara

A tájékozottság az agráriumban, ezen belül az erdőgazdálkodási ágazatban is nagy érték, különösen a kisebb gazdaságok, elszigeteltebb vállalkozások esetében. Ennek biztosítása érdekében az agrárkamara 2024 első negyedévében kialakít egy 10 főből álló, régiós szinten szervezett erdészeti szakértői hálózatot, melynek elsődleges feladata a tájékoztatási szolgáltatás lesz.

A szakértők által nyújtott szolgáltatás – igény szerint – kiterjed majd minden ágazati szereplőre, így az erdőtulajdonosokra, az erdőgazdálkodókra, az erdészeti szakirányítókra, az erdészeti szaktanácsadókra, valamint minden egyéb erdészeti termelő és szolgáltató

vállalkozásra. A régiós hálózat kézenfekvő előnye tehát az, hogy azt a képviselt gazdálkodók és vállalkozások az ország egyes térségeiben, helyben érhetik el, s vehetik igénybe.

A kamara régiós erdészeti szakértői segítik, illetve ki fogják egészíteni

a kamarai falugazdászok munkáját is. A falugazdászok erdészeti tájékoztatási szolgáltatást bizonyos szinten továbbra is nyújtanak majd a kamara tagjainak, és természetesen ellátják az erdészeti jogcímek kezelését is az egységes kérelmek benyújtása során.

Az erdészeti tájékoztatási szolgáltatás minden lehetséges kommunikációs csatornán az érintettek rendelkezésére fog állni. A NAK honlapján kialakításra kerül egy széles körű, folyamatosan aktualizált erdőgazdálkodási tudásbázis, illetve elindításra kerül egy ágazati szakmai hírlevél. Továbbra is megjelennek majd kiadványok, tájékoztató cikkek a kamara gondozásában, valamint a NAK – miként eddig – a jövőben is szervez szakmai rendezvényeket, bemutatókat. Emellett – tehát új lehetőségként – az egyes régiók erdészeti szakértői által nyújtott tájékoztatási szolgáltatás meghatározott megyei kamarai ügyfélszolgálati pontokon személyesen, illetve egyéb módon is elérhető lesz.

A NAK a mindenkori tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a magánerdők rendezettségének növelésére, az erdőgazdálkodás szakmai színvonalának javítására, az eredményesebb gazdálkodás elősegítésére. A szolgáltatások nyújtásával a magán erdőgazdálkodásra, és annak szakmai irányítására piaci viszonyok között szerveződő gazdaságok és vállalkozások megalakulását, működését és növekedését igyekszik elősegíteni. Ennek során az ezt támogató információszolgáltatást az agrártárcával, az erdészeti szellemi műhelyekkel, az erdészeti igazgatással, a támogatási rendszert üzemeltető szervezetekkel és az erdészeti szakmai szervezetekkel együttműködve fogja biztosítani.

Jelenleg, 2024 év elején, még folyamatban van az erdészeti szakértői hálózat humán erőforrás háttérének kialakítása. Az állásinterjúk megkezdődtek, amennyiben az ütemezés tartható lesz, az erdészeti szakértők – a falugazdászok munkáját kiegészítve – már idén hatékony segítséget nyújthatnak az egységes kérelem beadásai időszakában. Mindemellett nagy szerep hárul majd rájuk a KAP Stratégia keretében 2024-ben meghirdetésre kerülő erdészeti jogcímek minél eredményesebb igénybevitelében.

• NAK

LABORATÓRIUMI TALAJVIZSGÁLAT
ÉS LEVÉLANALÍZIS
AGRÁRMEGOLDÁSOK | NAK+

ELLENŐRIZZE A KÖTELEZŐ TALAJVIZSGÁLATÁNAK ÉRVÉNYESSÉGÉT!

Országos lefedettséggel, helyben, egyszerűen, versenyképes áron megrendelhető a minimum 5 éves gyakorissággal előírt laboratóriumi talajvizsgálat és az évente szükséges levélanalízis a

- nitrátérzékeny területen gazdálkodóknak
- jogszabályi kötelezettséget, pályázati vállalásokat teljesítőknak (AKG/ÖKO/egyéb)
- tudatos gazdálkodóknak a vizsgálatokra alapozott precízebb tápanyagpótláshoz.

A RÉSZLETEKÉRT KERESSE FALUGAZDÁSZÁT!

LABORATÓRIUMI
TALAJVIZSGÁLAT
ÉS LEVÉLANALÍZIS

SZÁNTÓFÖLDI NAPOK ÉS AGRÁRGÉPSHOW

MEZŐFALVA 2024. június 5-6.

Legyen Ön is kiállító az ország legnagyobb szántóföldi eseményén!

Jelentkezzen kedvezményes
áron május elseje előtt!

www.szantofoldinapok.hu

Vadkár: az agrárkamara határozottan kiáll a gazdálkodók érdekeiért

Nagy port kavart a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tavaly őszi felvetése, miszerint a köztestület céget alapítana, amely átvenné a jogosnak ítélt vadkárok ügyintézését a gazdától. A témában Győrffy Balázst, a NAK elnökét kérdeztük.

– Követ dobott a NAK az állóvízbe a vadkárok megtérítésének ügyében. Számított arra, hogy ekkora hullámok keletkeznek?

– Azt gondoltam, hogy hatása lesz, de arra nem, hogy ilyen jellegű és ilyen típusú megnyilvánulások

pályafutásom alatt, hogy közügyekben nem tartunk haragot, ugyanis ellenkező helyzetben az ember alkalmatlanná és méltatlanná válna az ügy képviselőjére, mert már saját magát helyezné előtérbe, ezért igyekszem felülemelkedni ezeken a megnyilvánulásokon.

lesznek. Én már a felvetés legelejétől fogva kínosan figyeltem arra, hogy egyetlen vadászt, vagy vadászatra jogosultat se sértsek meg személyében. Sajnálom, hogy nem mindenki osztotta az álláspontomat. Azt viszont nehezményezem, hogy a másik oldalról elég személyeskedő, sok jelzót használó megnyilvánulások láttak napvilágot. Ugyanakkor én azt tanultam az eddigi közéleti

– Miért éppen most vették elő a vadkár kérdéskörét?

– Az elmondottak is jól mutatják, hogy mennyire fontos és aktuális témáról van szó. A gazdálkodóktól folyamatosan kaptuk a jelzéseket ezzel kapcsolatban. Amennyiben három témát kellene kiemelnem, hogy mi az, ami a leginkább foglalkoztatja ma a termelőket Magyaror-

szágon, akkor a vadkár jó eséllyel ezek között lenne.

– Mekkora összegekről beszélhetünk? Felmérésük szerint, mennyi vadkár keletkezhet évente a mezőgazdasági területeken és ebből mennyit térítenek meg a vadászati társaságok?

– Alapvetően abból indultunk ki, hogy a gazdálkodók bizonyos esetekben – és egyáltalán nem akarok általánosítani – a vadászatra jogosultaktól nem kapják meg a vadkárt, vagy nem a teljes összeget, amire jogosultak lennének. Természetesen ezzel nekünk foglalkozni kell, főleg ha ezek a jelzések bizonyos számosságot elérnek és általános szinten érezhető feszültséget keletkeztetnek. A gazdálkodói jelzések mellé megpróbáltuk a rendelkezésre álló leghitelesebb adatokat segítségül hívni. Ezeket Csányi Sándor professzortól, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézete vezetőjétől kaptuk meg. Az általuk vezetett adattárban összegzik a vadászatra jogosultaknak az adott területre vonatkozó állománybecslési adatait és mellé lehet tenni a téríték adatokat, vagyis, hogy mennyi vadat lőttek le az adott társaság területén. És hát az adatokból az megmutatkozik, hogy a vadászatra jogosultak egy jelentős része nem az általa gondolt valós vagy becsült vadlét-számot adja meg, hanem annál kevesebbet. Ez egyébként vadász-körökben nyilvánvaló, amit azért állítok bizonyosan, mert én is vadászom, és ezért is jó rálátásom van erre. Ha valóban annyi lenne az állomány, mint amennyit a vadászati társaságok összességében bevallanak, és összehasonlítjuk a lejelen-tett térítékadatokkal, akkor egész egyszerűen a nagyvadállománynak a kipsztlulás szélén kellene állnia, ilyen kilövési számok mellett. De hát nem ez történik, hanem folyamatosan gyarapszik. Tehát nyilvánvaló, hogy az a hatszázezer nagyvad, amit ezen lejelen-tett adatokból kinye-rünk, nem reális, a vadállománynak ennek jelentősen nagyobbak kell

lennie. Csak ebben az esetben tud az állomány olyan mértékben növekedni, mint amit láthatunk. Ezért a Csányi professzor úr által tudományos módszerekkel becsült 800 ezres állománylétszám lehet közelebb a realitáshoz. Az általunk kommunikált számok ebből erednek.

– Az így összegyűjtött információk alapján végül milyen mértékű kárt becsültek?

– Tudományos adatok állnak rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy egy-egy nagyvadnak mekkora a táplálékigénye. Számítások szerint a vadászatra jogosultak a teljes táplálékigény kevesebb mint tíz százalékát juttatják ki vadtakarmányként. Feltételezhető, hogy a mezőgazdasági, illetve erdőgazdasági szempontból értékes területen jelentkező vadkár értéke nagyságrendileg 21 milliárd forintba tehető. Ezzel szemben a térített vadkár értéke alig haladta meg a hárommilliárd forintot. De ha csak 9-10 milliárd forint a vadkár, a különbség akkor is számottevő, ez többszöröse annak, mint amit a gazdáknak megtérítenek.

– A vadásztársaságok azzal védekeznek, hogy a vadállomány növekedésével a térített kár összege is jelentősen emelkedett az elmúlt évtizedben. Vagyis állításuk szerint, ezek alapján, ők eleget tesznek jogszabályi kötelezettségüknek.

– Azt szeretném leszögezni, hogy alapvetően nem a pontos számok fontosak, hanem ezek aránya. Vagyis a bekövetkezett kár és a kifizetett kár közötti aránytalanság mértéke az, ami nem fogadható el. Egyébként mi nem gondoljuk, hogy nekünk, az agrárgazdasági kamarának számokat kellene mondani, hogy mekkora vadállományt kell Magyarországon fenntartani. Erre vannak megfelelő szervek, akiknek ez a feladatuk. A gazdálkodó szempontjából nem a vadlétszám az igazi kérdés, hanem az általuk okozott vadkár. Természetesen a kettő nem választható el egymástól. Az elmúlt tizenöt évben

megduplázódott Magyarországon a nagyvadállomány, lokálisan ez óriási problémát okoz. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy duplázódott a vadkár, de könnyen belátható, hogy valami korreláció van a kettő között. És ne menjünk el amellett sem – mert nem akarunk álszentek lenni, és ez is számít – hogy a mezőgazdasági termelők, akik vadkarral is kénytelenek szembesülni, két szörnyű éven vannak túl. Hiszen volt egy rendkívül aszályos év, majd jött az ukrán határnyitás, ami padlóra vitte az árakat. Ez pedig jóval érzékenyebbé tette a gazdálkodókat is, vagyis sokkal kevésbé tolerálhatták a vadkárt. És míg korábban például tízegységnyi vadkár ellentételezéseként elfogadtak öt-hat egységnyi kárpótlást, most ezt már kevésbé teheték meg.

– Ehhez kapcsolódik, hogy a vadásztársaságok oldaláról volt olyan felvetés, hogy a NAK éppen egy bizalmi viszonyba szól bele, mert az ilyen elszámolások gyakran nem pénzben zajlottak, a jog alapján, hanem gyakran valamiféle barterezés is lejajlott. Ez pedig állításuk szerint már csak az agrárkamara kommunikáció miatt is érezhetően megváltozott.

– Ha ez mindkét félnek megfelelt, akkor rendben van. De az is előfordulhat, hogy a gazda egyszerűen csak nem akart vitatkozni, pereskedni. Sok helyen azt kapom kritikaként a vadászati oldalról, hogy jól felkavartuk a bejárattott rendszereket és hogy a gazdálkodók kilépnek a megszokott keretek közül. Nos, ha a gazdálkodó nem érezné úgy, hogy az előző rendszer egy kényszermegoldás, akkor most nem akarna kilépni belőle.

– Felmerült az is, hogy több esetben inkább elfogadták azt, amit kaptak, mert az erőfölényben lévő vadászati társaságokkal nem kívántak pereskedni.

– Így van, de ez sem nevezhető általánosnak. Ha a vadászati társaság vezetője valamilyen magas gaz-

dasági vagy társadalmi pozícióban lévő személy, akkor a gazda egyéb következményektől tartva akár jogairól is lemondhat, kerülve a konfliktust. Egy dolgot még itt szögezzünk le: ha tíz egységnyi kár keletkezik, kilenc egység vadkár jár a gazdálkodóknak. Nem mindegy, hogy ebből a kilenc egységből hány egységnyi kárt fizetnek ki nekik a vadásztársaságok. Mi azt gondoljuk, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelő 9 egységnyi kárt meg kell téríteni a gazdálkodók számára. Fontos, hogy a gazdálkodóknak is üzenjünk: nekik is be kell tartaniuk minden jogszabályt a vadkár megelőzése érdekében. Ránk akkor számíthatnak, ha ennek megfelelően cselekszenek, és maradéktalanul eleget tesznek ők is a kötelezettségeiknek.

– Az agrárkamara bejelentés után, sokan úgy értelmezték a helyzetet, hogy ezt követően a NAK intézi a vadkárok ügyintézését. Ez valójában hogy történhet, mi az elképzelés?

– A NAK csak kérésre, megkeresésre segítene ilyen ügyekben. Ha a gazdálkodó úgy érzi, szüksége van segítségre, akkor mi szívesen állunk rendelkezésre. Egy teljesen komplex jogi és pénzügyi szolgáltatást szeretnénk nyújtani tagjainknak. Hogy melyik ponton lépünk be a szolgáltatásunkkal, az is a gazdálkodón múlik. Amennyiben a gazdálkodó igényli, mi már a vadkár felmérésekor ott lennénk. Célunk, hogy közvetítsünk a két fél között, előmozdítsuk a megegyezést. Ha végső esetben perre kerülne sor, akkor a jogos, meglapozott követelést megvásárolnánk, és előleget adnánk, hogy segítsünk a likviditási problémákon. Összefoglalva: a vadkár problémakör komplex kezelésére törekszünk. Szakmai, jogi és szükség esetén pénzügyi segítséget adnánk, a megelőzés hatékony módszereinek bemutatásától kezdve a szakszerű vadkár-felmérésig, a felek közti egyeztetésig, a vadászati szervekkel közösen működtetett „békéltető” szerepkörig, a vadkár rendezéséig.

– A félreértések elkerülése érdekében érdemes még egyszer leszögezni, hogy pontosan mi a célja az agrárkamara egyik ilyen cég létrehozásának?

– Az, hogy a gazdáknak járó jogos vadkár ki legyen fizetve. Idővel az lenne a cél, hogy ne legyen feladatunk, hogy a megegyezés automatikus legyen és a gazdálkodó úgy érezze, ő valóban megkapja azt a kártérítést, ami jár neki. Nem szeretnénk számokat mondani, hogy melyik vadászatra jogosult mennyi nagyvadat tartson a területén. Hiszen olyanra is tudunk példát, hogy magas vadlétszám mellett sincs gondjuk a gazdáknak a vadászatra jogosulttal, mert utóbbi megfelelő pénzügyi keretet különít el az ilyen ügyek tisztességes lebonyolítására. A lényeg, hogy vadkár mindig is volt, és a jövőben is lesz, de a nagyságát mérsékelni kell, azt a helyben gazdálkodók számára elviselhető szintre kell csökkenteni.

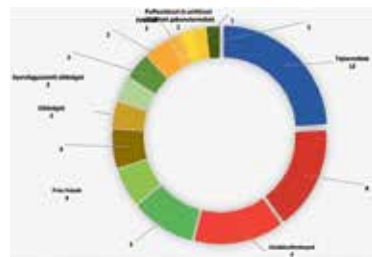
• DÉNES ZOLTÁN

A Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) védjegy eredményei

A Magyarországon bejegyzett 46 élelmiszer tanúsító védjegy közül az egyetlen, nemzeti minőségrendszerként is elismert védjegy a KMÉ, amely 2020-ban került elfogadásra és hazai bevezetésre. Az első pályázati felhívás 2020 februárjában jelent meg, fogyasztói tej- és tejföl termékekre vonatkozóan. A pályázati lehetőség megjelenését még 2019-ben megelőzte a tejföl termékmustra, amely a védjegy arany fokozatának megpályázásához és odaítéléséhez szükséges verseny a termékek között.

Az Agrárminisztériummal történt megállapodás értelmében 2020. szeptemberétől a NAK a FÉSZ-szel közösen létrehozott munkacsoportokkal – amelyek a Magyar Élelmiszerkönyv szakbizottságainak struktúráját követik – az új pályázati felhívások kialakításában, illetve társadalmasításában vesz részt annak érdekében, hogy minél szélesebb termék-skálán jelenhessen meg a Kiváló Minőségű Élelmiszer védjegy a sikeres előállítói és kereskedelmi forgalmazói pályázatokat követően. A kamara és a

Védjegyezhető termékkörök

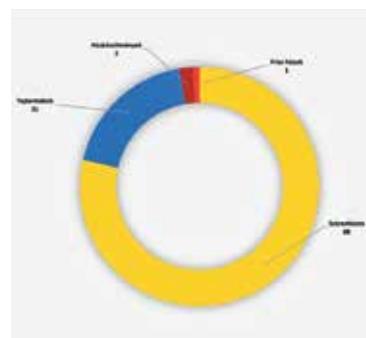
Forrás: KMÉ védjegyiroda, NAK illusztráció

FÉSZ által közösen létrehozott munkacsoportok hatékonyan segítették a Védjegyiroda (Nébih - ÉLBC Kft.) munkáját, így egyre több termékpályán nyílt lehetőség a védjegy elnyerésére irányuló pályázati felhívások megjelenítésére. A sikeres pályázatokat követően a védjegy megjelenése és fogyasztói ismertsége is növekedett a 2021-2023-as években.

A NAK-FÉSZ-Nébih együttműködés lehetőséget teremtett alulról jövő kezdeményezések elfogadására is, ennek megfelelően a szakágazati szereplők által javasolt termékekre is kidolgozásra kerülhettek a termékspecifikus követelmények és megnyílhatnak új pályázatok.

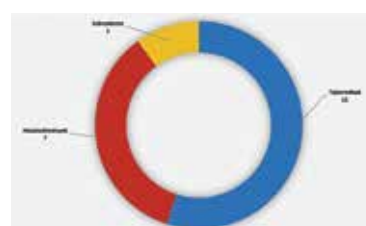
A KMÉ védjegyrendszerben jelenleg 14 termékkategóriában 50 féle termékre lehet pályázni.

A termékleírások kidolgozása folyamatosan történik, a közeljövőben a következő termékkörökben várható a pályázási lehetőség megnyitása:

Gyártói KMÉ védjegyes termékek termékkörönként

Forrás: KMÉ védjegyiroda, NAK illusztráció

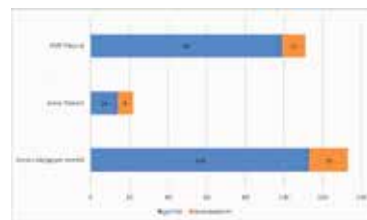

Kereskedelmi márkás KMÉ védjegyes termékek termékkörönként

Forrás: KMÉ védjegyiroda, NAK illusztráció

- Dúsított tésztából készült tartós péksütemények,
- Uborka (fűrtös, berakó),
- Rizs,
- Zsemlemorzsa,
- Sütőtök.

Már az első pályázati felhívást követően nagy érdeklődés mutatkozott a kiváló minőségű termékek védjeggyel történő tanúsítására, mind az élelmiszer-előállítók, mind a kiskereskedelmi láncok részéről. Ennek eredményeként a KMÉ védjegyhasználati joggal rendelkező termékek száma 133, amelyek

Alap és arany fokozatot elnyert termékek pályázók szerint

Forrás: KMÉ védjegyiroda, NAK illusztráció

közül 113 gyártói, 20 pedig kereskedelmi márkás élelmiszer.

A védjegy arany fokozatának pályázati lehetőségét a Nébih Termékmustra előzi meg, amely során a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által koordinált, laboratóriumi vizsgálatból, érzékszervi és csomagolástechnológiai álló vizsgálat sorozat történik, amelynek célja az adott termékkör szereplőinek összehasonlítása. Ahhoz, hogy egy gyártó vagy forgalmazó megpályázhassa, majd elnyerhesse a KMÉ arany fokozatú védjegyet, a termékeknek kiváló eredményt kell elérnie a Nébih Termékmustrán. A termékmustrára bekerülni az úgynevezett polcfelmérés révén vagy jelentkezéssel lehet. A jelentkezésre történő felhívást valamennyi Nébih-nél nyilvántartásba vett üzem megkapja, így azok a kisebb, helyi gyártók is jelentkezhetnek, akik egyébként csak helyben értékesítik termékeiket.

A védjegy indulását követően eddig hét Nébih Termékmustra történt, húskészítmények (párizsi, szalámi, virsli), tej- és tejtermékek (vaj, tehéntúró, tejföl), valamint levesbetét száraztészták körében.

A KMÉ-védjegy használati jogát három évre kaphatják meg a gyártók és a forgalmazók. Ez idő alatt kötelező önellenőrzések és utóellenőrzések biztosítják, hogy a pályázó a teljes védjegyhasználati ciklusban megfeleljen a tanúsítási követelményeknek, a fenntarthatósági vállalásoknak, valamint, hogy a védjegyet viselő termékek megfeleljenek azoknak a minőségi feltételeknek, amelyek a kiválóságot garantálják a fogyasztók számára.

• NAK

Élelmiszeripari gép- és technológiai kiállítást szervez és katalógust készít a kamara

Az élelmiszeripar számára több mint 400 milliárd forintnyi pályázati forrás nyílik meg a következő időszakban. A támogatások hatékony felhasználása és a tervezett beruházások sikeres megvalósítását segítve a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara április 9-10. között élelmiszeripari gép- és technológiai kiállítást szervez

A FoodTechShow című rendezvényen a legkorszerűbb technológiákat, gépeket és berendezéseket ismerhetik meg az ágazat szereplői. Emellett a kamara készül egy online katalógussal is, amely segíthet kiválasztani a vállalkozások céljainak legmegfelelőbb gépeket, eszközöket és szolgáltatásokat a pályázati időszakban.

A 2021-2027 közötti hétéves uniós programozási időszakban az új, megreformált közös agrárpolitika (KAP) keretében Magyarország kiemelten fontos szerepet szán a hazai élelmiszeripari fejlesztésére és versenyképességének növelésére.

A NAK célja, hogy szakmailag támogassa a 2024-ben megnyíló pályázatokon való sikeres támogatás-igénylés és projekt megvalósítás előkészítését, hogy a hazai és az uniós források felhasználásával nemzetközileg is versenyképes és fenntartható beruházások valósulhassanak meg. A fejlesztéseknek köszönhetően emelkedhet az önellátás szintje, valamint bővíthet az export. A 2021-2027 közötti programozási időszakban összesen 750 milliárd forint áll rendelkezésre a fejlesztések támogatására, amelyből 2021-2022-ben két pályázati felhívás alapján már 350 milliárd forintot le is kötöttek a sikeresen pályázó élelmiszeripari szereplők.

A fennmaradó 400 milliárd forint azonban továbbra is rendelkezésre áll a jövőben megjelenő pályázatok finanszírozására. A maximális támogatás intenzitást figyelembe véve ez a forrás közel 1000 milliárd forint nettó beruházási költségű élelmiszer-feldolgozásra irányuló fejlesztést generálhat, amely jelentős

struktúraváltást eredményezhet a hazai feldolgozóiparban.

A beruházások sikeres megvalósításának érdekében a kamara a hazai és a nemzetközi gépgyártók- és forgalmazók, illetve együttműködő szakmai szervezetek bevonásával 2024. április 9-10. között gép- és technológiai kiállítást szervez élelmiszeripari fókusszal tagjai és az élelmiszer-előállítási láncba befektetőként jelentkező, más ágazatokban tevékenykedő vállalkozások részére. A kiállításon az élelmiszeripari fejlesztéseket tervező vállalkozások megismerhetik a legkorszerűbb technológiákat, gépeket és berendezéseket, valamint az építészeti és épületgépészeti, illetve ter-

melésirányítási megoldásokat. Emellett szakmai előadások, kerekasztal beszélgetések, műhelyviták is várják majd az érdeklődőket, ahol az élelmiszeripar szerepéről, jelenlegi helyzetéről és jövőbeli kilátásairól, a termékek bel-és külföldre jutásáról is szó esik majd. A kiállításon kiemelt figyelmet kapnak az Ipar4.0-ás megoldások, a digitalizáció és az automatizáció, valamint a robottechnika, mint a versenyképesség mozgatórugói.

A NAK célja, hogy megkönnyítse tagjai projektelőkészítő tevékenységét, jövőbeli beruházásaikhoz a legmegfelelőbb gépek és technológiák, termelési-, vállalat- és minőségirányítási rendszerek kiválasztását.

Ennek érdekében a már említett szakmai kiállítás mellett a NAK egy online katalógus létrehozásán is dolgozik, amelyben a hazai és nemzetközi gép- és technológia gyártóknak, valamint forgalmazók mutatkozhatnak be. Így a NAK tagjai egy könnyen kezelhető és informatív kiadvány segítségével tudják kiválasztani a céljaiknak legmegfelelőbb berendezéseket, technológiákat és szolgáltatásokat a pályázati időszakban.

A rendezvény időpontja 2024. április 9-10., a helyszíne pedig Budapest, Millenáris B épület – Nagycsarnok. A NAK a kiállítói jelentkezéseket továbbra is várja az alábbi linken: <https://miniapp.nak.hu/nak-regisztracio/jelentkezesi-lap-foodtechshow-2024-aprilis-9-10/>

A rendezvény a látogatók számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Jelentkezni az alábbi linken lehet: <https://www.eventbrite.com/event/foodtechshow-tickets-828270558537>

• NAK

Agrárfelsőoktatási helyzetkép 2015–2023

Az alábbiakban bemutatjuk a hazai agrárfelsőoktatás trendjeit, a beiskolázási számok és képzési kínálat alakulását a megadott időszakban.

Az Oktatási Hivatal nemrég tette elérhetővé a Felsőoktatási Információs Rendszer Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (FIR OSAP) interaktív felületét, a fistat.oh.gov.hu oldalt, amely 2015-től 2023-ig féléves bontásban, interaktív módon mutatja be a felsőoktatási statisztikai adatokat. Az egyes menüpontokban képzési programok szerint nyomon követhető hogyan alakulnak a beiskolázási trendek az egyes tanulmányi területeken.

A vizsgált időszakban, a felsőoktatási intézmények integrációs törekvései eredményeként, az intézményi összevonás, átalakulás az agrárfelsőoktatást is érintette. Jelenleg 12

felsőoktatási intézmény kínál lehetőséget az ágazathoz kapcsolódó szakot választó továbbtanulók számára. Az agrárhallgatói statisztikai létszámot tekintve 2023 őszén a legtöbb hallgatóval (6484) a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) állt az első helyen, amely öt campussal rendelkezik. A második legtöbb hallgató (2083) az Állatorvostudományi Egyetemen (ÁTE) tanul, a képzeletbeli dobogó harmadik fokán pedig a Debreceni Egyetemen (DE) áll 1918 hallgatóval.

Úgy tűnik egyre többen tanulnak tovább a felsőoktatásban, hiszen az adatok szerint a tanulók létszáma megközelítőleg 5%-os növekedést

mutat 2015–2023 között, ami létszámban mintegy 15 ezer hallgatóval jelent többet. Ezen belül az agrárszakokon tanulók aránya 4–6 százalék között mozgott.

A 2023/2024-es tanév őszi adatai szerint jelenleg több mint 14000 hallgató tanul valamilyen, agrárágazathoz kapcsolódó szakon. Az egyes képzési programokat külön-külön vizsgálva még jobban kirajzolódik az ágazati felsőoktatási struktúra.

Az alapszakos agrárhallgatói létszám 2023-ban megközelítette a 8000 személyt. Az elmúlt 5 esztendő nézve, az agrár alapképzésben a top 10 szakma a következő volt: mezőgazdasági mérnök, élelmiszer-mérnök, kertészmérnök, természetvédelmi mérnök, szőlész-borász mérnök, vadgazda mérnök, tájrendező és kertépítő mérnök, földmérő és földrendező mérnök, lótenyésztő, valamint lovassport szervező agrármérnök.

2023 őszén a legtöbben a MATE-n, a Debreceni Egyetemen, a Szegedi Tudományegyetemen és a Széchenyi István Egyetemen tanultak agrár alapképzési szakon.

Az adatok azt mutatják, hogy egyre többen az alapképzés végén megszerzett diplomával azonnal a munkaerőpiacra kerülnek és nem folytatják tanulmányaikat a mesterképzéseken. A mesterszakon agrárszakmát tanulók létszáma 2015 és 2017 között 1877-ről 2147 főre nőtt, de azóta folyamatosan csökkent, így a 2023/2024-es tanév első félévében már csak 1458-an tanultak ilyen jellegű képzésben. Az elmúlt öt évben az agrár mesterképzés legnépszerűbb szakjai a növényorvosi mérnök, az élelmiszer-biztonsági és minőségi mérnöki, a vidékfejlesztési agrármérnöki, a élelmiszer-mérnöki, a mezőgazdasági biotechnológus, a kertészmérnöki, a tájépítési mérnöki, az állatte-

nyésztő mérnöki, a növénytermesztő mérnöki, a mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnöki szakok voltak. 2023 őszén a legtöbben a MATE-n tanulnak mesterképzésben, ezután következik a Debreceni Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem.

A mesterképzésen tanulók számának csökkenésében – amellett, hogy a munkaerőpiaci elhelyezkedési esélyek már az alapidomával is nagyon jók – talán szerepe van annak is, hogy sokan választják az osztatlan (5 éves) képzéseket, amelyek az adatok szerint a vizsgált időszak nagy nyertesei voltak (agrármérnök, állatorvos, erdőmérnök szakmák). Itt 2015 őszétől 2023 őszéig töretlenül emelkedtek a tanulói létszámok mintegy 1700 főről 2773 főre. Ezen belül 1903-an állatorvosi szakon tanulnak, 600-an agrármérnöki és 270-en erdőmérnöki szakon. Elmondható, hogy ezen szakmák munkaerőpiaci értéke a vizsgált időszakban folyamatosan magas volt. 2023 őszén legtöbben az Állatorvostudományi Egyetemen tanultak osztatlan képzésben, ezt követte a MATE, a Soproni Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Széchenyi István Egyetem.

Ugyanígy nőtt az agrárdoktori képzések létszáma is, 2023 őszén majdnem kétharmaddal több (615 fő) mint 2015-ben (391 fő). 2023 őszén a legnépszerűbb a Növénytudományi Doktori Iskola, az Élelmiszertudományi Doktori Iskola, valamint az Állatorvostudományi Doktori Iskola képzése volt, a képzési létszám pedig a MATE-n volt a legmagasabb, ezt követte a Debreceni Egyetem az Állatorvostudományi Egyetem és a Soproni Egyetem.

Úgy tűnik, hogy a felsőoktatási agrárszakok képzésének szüksége van a népszerűsítésre, mivel az adatok szerint 40%-ot meghaladó a létszámcsökkenés ebben a képzéstípusban. Míg 2015-ben még több mint 1200-an tanultak valamilyen szakon ebben a képzéstípusban, addig 2023-ban már alig több mint 700 hallgató választott erről a képzési palettáról. A legtöbb felsőoktatási szakképzési programmal a

MATE rendelkezik, és esetükben a hallgatói létszám változása az elmúlt 4 évben nem számottevő, 338 és 404 között mozgott. A legnépszerűbb szakmák az elmúlt 5 évben a felsőoktatási szakképzésben a következők: mezőgazdasági, szőlész-borász, ménesgazda, gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök, kertészmérnök, állattenyésztő mérnök, növénytermesztő mérnök, mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnök, környezetgazdálkodási agrármérnök, élelmiszer-mérnök, gyógy- és fűszernövények. A felsőoktatási szakképzési létszámot tekintve 2023 őszén a MATE-t az Debreceni Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem követi.

Az adatok szerint egyre több, már diplomával rendelkező képezi magát tovább, hiszen a szakirányú továbbképzés hallgatói létszáma a vizsgált időszakban – évenként és felsőoktatási intézményenként növekvő, vagy csökkenő tendenciát mutatva – összességében 25%-kal nőtt. A 2023/2024-es tanév első félévében 784 hallgató vett részt ilyen irányú képzésben. Ebből legtöbben, 402-en a MATE-n tanulnak. Az elmúlt 5 évben a következők továbbképzések voltak népszerűek: növényvédelmi

szakmérnök, precíziós mezőgazdasági szakmérnök, kislátógógyász szakállatorvos, pálinkamester szaktanácsadó, favizsgáló és faápoló szakmérnök, precíziós agrárgazdálkodási szakmérnök, lovas-tanár (hippológus) és -szervező, kynológus, természetpedagógia, ökológiai gazdálkodó szakmérnök, kiegészítő és alternatív módszerek az állatorvoslásban.

A 2023/2024-es tanév első félévében a szakirányú továbbképzési létszámot tekintve a MATE-t az Állatorvostudományi Egyetem és a Debreceni Egyetem követi.

Ha megvizsgáljuk az agrárhallgatói korösszetételt és nemek szerinti összetételt látható, hogy az ágazati szakokon alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben felülreprezentáltak a férfi hallgatók, viszont mester- és osztatlan képzésben már a női hallgatók létszáma nagyobb. A felsőoktatási szakképzésben évenként változó a férfi és női hallgatók aránya, itt nem mutatkozik jellemző tendencia. Megfigyelhető, hogy egyre többen vannak azok, akik a felsőoktatásban nem közvetlenül a középfokú tanulmányaik lezárása után tanulnak tovább, hanem csak később döntenek a felsőfokú tanul-

mányok megkezdése mellett. Az adatok szerint ugyanis a 25–30 év közötti hallgatók aránya – a doktori képzés kivételével – csökkenő tendenciát mutat, és a 30–34 évesek esetében egy létszámnövekedés figyelhető meg alap- és mesterképzésben egyaránt. A felsőoktatási szakképzésben és a szakirányú továbbképzések esetében a 40 év fölötti hallgatók vannak a legtöbben, akik főleg levelező rendszerben végzik tanulmányaikat.

Fontos hangsúlyozni, hogy az évenkénti hallgatói létszámot számos tényező befolyásolja, mint a demográfiai helyzet, a képzési struktúra, az osztatlan képzés bővülő palettája, hasonló megnevezésű szakmák a különböző képzési programokban, illetve a munkaerőpiaci tendenciák. Emiatt messzemenő következtetések levonásához az említett tényezők vizsgálatára is szükség van, azonban az adatok alapján lehet látni azokat az irányvonalakat, amelyek, további szempontok vizsgálatával megfelelő alapot jelentenek a döntéshozók számára, hogy megvalósulhasson a sikeres generációváltás, illetve a képzési kínálatnak a kereslethez való igazodása.

Vajon létezik megoldás a szakemberhiányra az agráriumban?

Sok ágazat küzd a munkaerőhiánnyal és a szakember-utánpótlással. A címbéli kérdésre a válasz mégis igen, amelyre jó példa a MEGFOSZ Legyél Te is agrárgépész! programja.

A Mezőgazdasági Eszköz – és Gépforgalmazók Országos Szövetsége (MEGFOSZ) és együttműködő partnerei közel egy évtizede felismerték, hogy komoly gondot jelent a szakember-utánpótlás kérdése. Főleg ennek a problémának a megoldására jött létre a Legyél Te is agrárgépész! program, amely 2015-ben indult útjára és 2016 óta az Euroleasing Zrt. (korábban MKB Pénzügyi Csoport) támogatásával működik. Bár a végzett agrárgépészek egy része a szövetség tagjainál helyezkedik el, de többségében

utolsó sorban a felsőoktatási rendszerbe jelentkező diákok szakmai előmenetelének segítségével, diplomamunka írását. Emellett a kiállítások és rendezvények alkalmával igyekeznek megmutatni a szakma érdekességeit és a színesebb oldalát is az érdeklődő fiataloknak. A program elválaszthatatlan részét képezi a www.agrargepesz.hu weboldal, amely azért jött létre, hogy a fiatalok részletesebben olvashassanak a programról emellett pedig oktató videókkal és érdekes tartalmakkal találkozhatnak.

mégis a termelőknél vállalnak majd munkát, ahol az üzemeltetési, karbantartási és traktorista feladatokat tudják majd ellátni. Ez azért is nagyon fontos, mert az új technológiákban rejülő lehetőségeket ezek a fiatalok tudják majd teljes mértékben kihasználni. A program nyolc alappillére épül, amely magában foglalja többek között a duális képzés támogatását, az agráriumban szereplő cégekhez való szakmai látogatások megszervezését, gyakornoki programok támogatását, iskolai előadások szervezését, ösztöndíj programokban való részvétel támogatását és nem

Az agrárgépészet hatalmas fejlődésen ment keresztül. A mai modern mezőgazdasági gépek elhozták az új technológiát a szántóföldekre és ez még csak az agrárdigitalizáció kezdete, amelynek úgy tűnik semmi sem szab határt. Ennek a technológiai modernizációnak az eredményeként az olajos szerelőmunka mellett a távdiagnosztika, az informatika, sőt egyéb soft skilliek is egyre nagyobb szerepet kapnak az agrárgépészetben. Sokkal szélesebb körnek lett vonzó a szakma, amit az is jól mutat, hogy egyre több lány választja hivatásának. Az agrárgé-

Harsányi Zsolt elnök (MEGFOSZ), Vály Judit vezérigazgató (Euroleasing Zrt.)

pészet esetében az sem feltétele a sikernek, hogy valaki saját termőfölddel rendelkezzen, így is részese lehet az ország élelmiszerellátásának.

Az agrárgépészet tehát egyrészt lehetőség a fiatalok számára, hogy vidéken maradhassanak, másrészt a városokban élők számára is vonzó alternatívát jelenthet.

Talán maguk a szövetség tagjai sem hitték volna a program indulásakor, hogy törekvésük ilyen figyelemre méltó eredménnyel jár majd. Az együttműködés meghozta gyű-

mölcsét: a szakmába jelentkező diákok száma közel a négyszeresére emelkedett az elmúlt öt évben, ami nemcsak hazánkban, európai szinten is kimagasló.

A kiugró eredmények ellenére azonban úgy érdemes számolni, hogy a program végleges hatása az indulástól számított 10. év táján teljesedik ki igazából. Az eredmények mindenképpen biztatóak, emiatt válhat követendő példává más szakmák számára is hasonló programok kidolgozásához.

• NAK

Szakmai együttműködés a DélKerTÉSZ és az Alföldi ASzC Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola között

Rendkívüli és országosan egyedülálló együttműködést kezdeményezett a Délalföldi Kertészek Szövetkezete (DélKerTÉSZ) az Alföldi ASzC Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskolával.

ramot indít a DélKerTÉSZ az Alföldi Agrárszakképzési Centrummal és az Alföldi ASzC Bartha János Technikum és Szakképző Iskolával együtt. Ennek keretében a TÉSZ és a Bartha János Kertészeti Technikum egy közös gyakorlati kísérleti kutatókertet fog létre hozni. Cél, hogy a végzős diákok a szakmában maradjanak, és saját gazdaságukban termeljenek. A program növeli korszerű gyakorlati tudás megszerzésének tárgyi, infrastrukturális lehetőségét. Tanulmányaik befejeztével, gazdálkodóként, vagy alkalmazottként is, számíthat-

résről a szakképző intézmény meglévő növényházaiban végeznek fajta és technológiai kísérleteket, másrésztől megépítenek egy új, modern 3.500–4.000 m²-es fólia borítású növényházat amely 8 természetű hajóra lesz bontva külön vezérlő, tápoldatozó és öntözési rendszerrel, ahol a kísérleteket és a gyakorlati oktatást a legkorszerűbb módon lehet elvégezni.

Emellett a kísérleti kertben a termelési módszerek, jövedelmezőséget, üzemgazdasági számítások, hatékonyságot javító kísérletek is

nak a DélKerTÉSZ támogatására, amely természetberendezések beszerzésében és termékkértékesítésében is jelentős segítséget nyújt. A kertészeti mentorprogram első mérföldköve egy kétéves projekt (2024–25). Ebben a kétévben egy-

megvalósíthatók. Lehetőség lenne olyan fejlesztéseket is finanszírozni a természet berendezésekben, amelyek biztosítani tudnák a komplex, egymásra épülő kísérleti programok végrehajtását. Így a projektek jelentősen hozzá tudnak járulni

ahhoz, hogy a tanulóknak és a termelőknek is olyan gyakorlati oktatást lehessen tartani, mely a termelés biztonságának növekedéséhez, a környezet fenntarthatóságához hozzájárul, továbbá a legkorszerűbb automatizálási és robottechnológiákat is képes bemutatni. Fontos azt is kiemelni, hogy a termelők részére ez a tudásátadás jobb minőségű termék előállítását segíti, mely növeli az értékesítési biztonságot és a versenyképességet.

A sajtótájékoztatót részt vett *Farkas Sándor*, az Agrárminisztérium miniszterhelyettese, *Szabó Zoltán Ferenc*, Szentes Város polgármestere, valamint *dr. Horváth József* főigazgató és *Vári László* kancellár, Alföldi Agrárszakképzési Centrum vezetői.

A megjelentek üdvözlötték az egyedülálló kezdeményezést és kifejezték az együttműködés fontosságát, a kertész szakma utánpótlásának és presztízsének visszaállítását illetően.

Kertész legyen, ki boldogságra vágyik!... – mondja az ősi mondás, melynek értelmében biztosak lehetünk abban, hogy boldog lesz az a nyolcadikos diák, aki az Alföldi ASzC Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző iskola kertész képzését választja továbbtanulási célként.

• NAK

Segítünk választani: itt vannak az országos kukorica-fajtakísérlet eredményei

Összesen 46 kukoricahibrid teljesítményét vizsgálta 2023-ban a Gabonatermesztők Országos Szövetsége, a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Termék Tanács, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kukorica posztregisztrációs fajtakísérletében. A tizenhetedik alkalommal szervezett fajtakísérlet az ország 9 eltérő termesztési adottságú pontján zajlott.

A 2023-as kísérletben tizenegy fajtatulajdonostól összesen 46 – a FAO 200, 300, 400 és 500 érecs csoportba tartozó – kukoricákat vizsgáltak. A hibrideket a vetést megelőzően az eddigi gyakorlat szerint kódolták, így a kísérlet kivitelezői és értékelői teljes mértékben függetleníteni tudták magukat minden olyan körülménytől, amely akaratlanul is befolyásolhatta volna őket munkájukban.

2023-ban 8 helyszínen állítottak be kísérletet: Bóly, Gyulatanya (öntözött), Hajdúböszörmény, Iregszemcse, Murony, Püski (öntözött és öntözetlen), Szeged és Szombathely. Továbbá idén a fajtatulajdonosok által biztosított két helyszínnel bővült

a kísérlet: egy másik szegedi terület (Limagrain) és Murony (KWS) kapcsolódott be. A szervezők a kísérleti helyszíneket évről évre bővítik, hogy az adatok minél inkább reprezentatívak és teljes körűek legyenek.

Az adatok kiértékelését a Vetőmag Szövetség végezte. A kísérleti helyek közül a szegedit az előző évhez hasonlóan súlyos aszály károsította, ezzel szemben Püskiben a folyamatos esőzések miatt november közepére csúszott a betakarítás, amely a terméseredményeken is meglátszott. Idén a tavalyihoz hasonlóan Püskiben és Gyulatanyán volt öntözött a kísérlet, azonban Püskiben – az ország északnyugati

régiójában tavaly tapasztalt csapadékos időjárás miatt – ennek a hatása nem volt számottevő.

A kísérlet eredményeiről készült kiadvány a Vetőmag Szövetség portálján érhető el: <https://vszt.hu/kukorica-posztregisztracios-kiserletek/>.

A kísérletek szakmai felügyeletét a Fajtakísérleti Innovációs Tanács (FIT) biztosította. A testület nyolc tagból áll, akiket az alapító társadalmi szervezetek delegálják három évre. A FIT feladata a posztregisztrációs kísérletek finanszírozási hátterének és metodikájának kialakítása, valamint a szakmai felügyeletének biztosítása.

• NAK

Igen korai érésű fajták (FAO 240–299)

Fajta neve	Szemtermés		Töréskori szemnedvesség		Nővirágzás ideje (vetéstől)		Megdőlő tövek	Letört tövek	Kezdeti fejlődés erőssége	FAO szám
	t/ha	%	%	eltérés	nap	rel. eltérés				
P8834	11,88	123,2	14,8	-0,3	70,6	2,2	8,8	1,0	9,0	277
Zille	9,37	97,1	15,4	0,3	68,1	-0,8	8,5	0,2	8,4	254
Ida MGT	9,28	96,2	15,1	0,0	67,6	-0,8	8,6	0,4	9,0	238
GS240	8,97	93,0	15,4	0,3	67,3	-1,8	8,7	0,5	8,8	271
Mv272	8,73	90,5	14,9	-0,2	70,6	2,2	8,7	0,1	7,6	247
Átlag	9,65	15,1	68,8	8,7	0,45	8,6	257			
SzD 5%	1,28	0,28	1,62	0,1	0,4	0,6	16,0			
C.V.	13,2%	1,8%	2,4%	1,3%	6,9%	6,2%				
Helyek száma	9	9	7	9	8	5	2			

Korai fajták (FAO 300–399)

Fajta neve	Szemtermés		Töréskori szemnedvesség		Nővirágzás ideje (vetéstől)		Megdőlő tövek	Letört tövek	Kezdeti fejlődés erőssége	FAO szám
	t/ha	%	%	eltérés	nap	rel. eltérés				
P9944	14,10	109,9	16,3	0,2	74,1	1,6	9,0	0,2	8,2	372
P9415	13,32	103,8	15,7	-0,5	72,4	-0,4	8,8	0,1	8,2	334
DKC4433	13,30	103,7	15,8	-0,3	73,0	0,6	9,0	0,3	8,8	382
KWS Hypolito	13,28	103,5	16,0	-0,1	73,6	1,6	8,9	0,0	8,6	379
DKC4712	13,27	103,5	16,7	0,6	72,2	-0,4	8,9	0,3	8,8	396
Gloriett	13,10	102,1	17,0	0,9	71,6	-0,4	8,8	0,3	8,8	366
P9363	13,04	101,6	15,8	-0,3	73,3	0,6	8,9	0,1	8,8	355
Dueling	13,00	101,4	16,5	0,4	70,8	-1,4	8,9	0,3	8,6	375
Laurent	12,92	100,7	17,0	0,9	72,5	0,6	8,8	0,1	8,6	382
SY Solandri	12,88	100,4	16,2	0,1	73,9	1,6	8,8	0,2	8,8	371
Arcadio	12,82	100,0	16,5	0,3	72,1	-0,4	8,9	0,4	8,8	365
DKC4391	12,82	99,9	15,7	-0,4	73,4	0,6	9,0	0,5	8,6	342
P9398	12,82	99,9	16,1	0,0	71,5	-0,4	8,9	0,5	8,6	359
SU Rapirol	12,56	97,9	15,6	-0,5	71,9	-0,4	8,8	0,3	8,0	313
DKC4109	12,22	95,3	15,4	-0,7	72,0	-0,4	8,9	0,3	8,8	318
LG 31.325 Limagold	12,06	94,0	15,8	-0,3	72,6	0,6	8,8	0,5	8,2	332
Ajowan	12,02	93,7	16,7	0,6	72,9	0,6	8,9	0,3	7,8	330
Complicio	11,34	88,4	15,3	-0,8	69,1	-3,4	8,9	0,4	9,0	294
Átlag	12,83	16,1	72,4	8,9	0,28	8,6	354			
SzD 5%	0,62	0,52	1,18	0,1	0,1	0,3	28,2			
C.V.	4,8%	3,2%	1,6%	0,7%	3,9%	8,0%				
Helyek száma	9	9	7	9	8	5	2			

Középerésű fajták (FAO 400–499)

Fajta neve	Szemtermés		Töréskori szemnedvesség		Nővirágzás ideje (vetéstől)		Megdőlő tövek	Letört tövek	Kezdeti fejlődés erőssége	FAO szám
	t/ha	%	%	eltérés	nap	rel. eltérés				
DKC4897	13,65	102,9	16,6	-0,5	74,9	0,6	9,0	0,4	8,8	450
DKC5092	13,52	101,9	17,1	0,0	72,9	-1,4	9,0	0,2	8,8	460
DKC5206	13,51	101,8	17,1	0,0	74,6	0,6	9,0	0,2	8,4	452
Talabor	13,49	101,7	17,9	0,8	74,0	-0,4	8,9	0,5	8,0	489
Kabardi	13,44	101,3	17,4	0,3	74,1	-0,4	8,9	0,2	8,8	478
SY Minerva	13,35	100,6	17,4	0,3	74,0	-0,4	8,8	0,3	8,0	468
LG 31.455 Lineade	13,32	100,4	17,3	0,2	74,9	0,6	8,9	0,2	8,4	470
P9757	13,28	100,1	16,4	-0,7	75,0	0,6	8,9	0,2	8,8	458
Fidencio	13,17	99,3	17,1	0,0	74,5	0,6	9,0	0,6	7,8	454
P9960	13,17	99,3	16,8	-0,3	75,3	0,6	9,0	0,2	8,0	475
P9985	13,15	99,1	16,9	-0,2	73,6	-0,4	8,8	0,2	8,6	451
Kabaretto	12,82	96,6	17,4	0,3	74,6	0,6	8,7	0,2	8,6	488
LG 31.415 Invador	12,57	94,7	17,0	-0,1	74,9	0,6	9,0	0,4	8,4	434
Átlag	13,27	17,1	74,4	8,9	0,29	8,4	464			
SzD 5%	0,30	0,38	0,65	0,1	0,1	0,4	16,2			
C.V.	2,3%	2,2%	0,9%	0,9%	4,3%	3,5%				
Helyek száma	9	9	7	9	8	5	2			

Késői érésű fajták (FAO 500–)

Fajta neve	Szemtermés		Töréskori szemnedvesség		Nővirágzás ideje (vetéstől)		Megdőlő tövek	Letört tövek	Kezdeti fejlődés erőssége	FAO szám
	t/ha	%	%	eltérés	nap	rel. eltérés				
P0710	14,43	101,3	19,0	-0,2	75,2	-0,1	8,9	0,3	8,4	532
P0450	14,16	99,4	18,2	-1,0	74,1	-1,1	8,9	0,8	8,8	521
DKC5810	14,15	99,3	20,4	1,2	76,1	0,9	8,9	0,1	8,6	611
Átlag	14,25	19,2	75,1	8,9	0,40	8,6	555			
SzD 5%	0,16	1,11	0,98	0,0	0,3	0,2	49,2			
C.V.	1,1%	5,8%	1,3%	0,0%	2,3%	8,9%				
Helyek száma	9	9	7	9	8	5	2			

GOSZ-VSZT-NAK Kukorica Posztregisztrációs kísérletben résztvevő hibridek listája 2023

Érecs csoport	Fajtatulajdonos	Fajtanév	Fajta-elismerés éve
Igen korai	Bayer Hungária Kft.	DKC4031	EU
		DKC4125	2022
	Corteva Agriscience	P8834	EU
	Marion Genetics	Mv272	EU
	Perfektseed	GS240	EU
		Ida MGT	EU
		Zille	2022
Korai	Bayer Hungária Kft.	DKC4109	EU
		DKC4391	2020
		DKC4433	EU
		DKC4712	2022
	Corteva Agriscience	P9363	2018
		P9398	EU
		P9415	2017
		P9944	EU
	KWS Magyarország Kft.	KWS Hypolito	EU
	Limagrain Hungária Kft.	LG 31.325 Limagold	2021
	Marion Genetics	Laurent	EU
	RWA Magyarország Kft.	Ajowan	2018
Gloriett		EU	
Saatbau Linz Hungaria Kft.	Arcadio	EU	
	Complicio	EU	
Saaten-Union Hungaria Kft.	Dueling	2020	
	SU Rapirol	EU	
	Synopsis	2020	
Syngenta Kft.	SY Solandri	EU	
Bayer Hungária Kft.	DKC4897	2020	
	DKC4933	-	
	DKC5092	EU	
	DKC5206	2020	
Corteva Agriscience	P0260	EU	
	P9757	2018	
	P9960	2021	
KITE Zrt.	Fidencio	EU	
	P9985	EU	
KWS Magyarország Kft.	KWS Giro	EU	
Limagrain Hungaria Kft.	LG 31.415 Invador	EU	
	LG 31.455 Lineade	2019	
Marion Genetics	Kabardi	EU	
	Talabor	EU	
Saatbau-Union Hungaria Kft.	Kabaretto	EU	
Syngenta Kft.	SY Carioca	EU	
	SY Minerva	EU	
Késői	Bayer Hungária Kft.	DKC5810	EU
		P0450	EU
	Corteva Agriscience	P0710	EU

A talajmegújító állattartás integrálása a szántóföldi növénytermesztésbe

A Talajmegújító Gazdák Egyesülete idén januárban hetedik alkalommal szervezett konferenciát és gépkiállítást Jakabszálláson a talajmegújító (regeneratív) mezőgazdasági gyakorlatok iránt érdeklődők számára. A konferencia rendkívüli színes programkínálatából cikkünkben olyan témákat emelünk ki, amelyekről általában kevesebb szó esik, noha igen hasznos információk lehetnek a gazdálkodás során.

A módszer lényege a dinamikus, szakaszos legeltetés - mutatott rá *Lengyel Zoltán*, a Tánkoskert alapítója. A szakember az Allan Savory és társai által kidolgozott holisztikus menedzsment modell alapján dolgozik a gazdaságában. Ez a legeltetési módszer képes regenerálni a már degradálódott területeket is, visszaállítja azok termékenységét,

hiszen a már lelegelt növényt nem lehet tovább legelni, tehát a következő állat már nem képes további kárt tenni a gyeppen. Ezzel szemben sokkal inkább számít az, hogy mennyi ideig tartózkodnak az állatok a területeken, mert hosszabb idő alatt az állatok lelegelik a friss hajtásokat is, és ez túllegeltetést eredményezhet. A szakaszos legeltetés során a

télen. A legelőre bálákat helyez ki, amelyekből táplálkoznak az állatok, mindeközben a lehullott széna a talajt is táplálja, valamint az állat is trágyáz, ezzel gazdagítva a talajt, annak szervesanyag készletét, így növelve termékenységét.

Előadásában kitért arra, hogy nagyon fontos annak átgondolása és megfogalmazása, hogy miként és

értékelése). Úgy gondolja, nem attól jó vagy rossz egy gazdálkodás, hogy maradéktalanul betartják vagy sem a szabályokat, előírásokat a gazdálkodók. Eredményalapú megközelítést szorgalmaz, azaz, hogy a kitűzött cél valóban látható és mérhető legyen, s ez alapján lehet döntenie arról, hogy eredményes volt-e a gazdálkodás, elérte-e a célját, vagy sem. Az EOY vizsgálati rendszerét kutatók dolgozták ki, amely mérés elvégzéséhez szakembert is biztosítanak a gazdálkodóknak, költségtérítés ellenében. Az EOY-s értékelés hasznosága abban érhető tetten, hogy nemcsak egy bizonyítványt, elismervényt kap a gazdálkodó, illetve maga a terület, hanem konkrét információk birtokába is kerül a területet érintően: mint például valóban regenerálódik-e a terület; növekedik-e a biodiverzitás; a talajtermékenység javul-e; és a többi. A gyakorlatban ez egy hasznos visszacsatolás, amely segítségével még eredményesebben lehet kialakítani a következő év gazdálkodási tervét.

A legeltetéses állattenyésztés szántóföldi növénytermesztésbe való integrálásának fontosságát emelte ki *Bekecs Máttyás* családi gazdálkodó, aki Tiszaszentimrén gazdálkodik, ahol 500 hektáron (fele legelő, fele szántó) foglalkozik szántóföldi növénytermesztéssel, gyeppasztorozással és húshasznú szarvasmarhatenyésztéssel. Elve szerint talajbolygatás nélkül, no-till technológiával, takarónövények alkalmazásával, a műtrágyák és szintetikus vegyszerek elhagyásával, szántóföldi legeltetéssel 200 magyartarka szarvasmarha aktív közreműködésével egy olyan komplex ökológiai rendszer létrehozásán dolgozik, amely megoldást nyújt a jelenlegi problémákra és mellette jövedelmező is.

Bekecs Máttyás szerint az egyik túlélési alternatíva a mai környezetben az, ha például az állatokat integráljuk a szántóföldi növénytermesztésbe regeneratív módon, ezzel rugalmasabb gazdasági modellt teremtve. Számára a gazdálkodás fő célja a magas beltartalmú élelem előállítás, megtermelése, valamint

az ökoszisztéma regenerálása, beleértve a talajt és a biodiverzitást.

A költségek jelentősen csökkenthetőek, valamint ellenállóbb gazdaság jön létre a talajművelés elhagyásával és az állatok integrálásával. Javasolta, hogy a jelenleg rendelkezésre álló támogatásokat, pénzügyi ösztönzőket talajépítésre fordítsák a gazdálkodók annak érdekében, hogy a kezdeti, átmeneti évek áthidalhatóak legyenek.

Az ilyen típusú gazdálkodás és életforma előnye, hogy a régi, nem éppen stresszmentes és sokszor kiszolgáltatottságot okozó függőségek – banki hitelek, támogatások, piaci ármozgások - jó része megszűnik vagy csökken. Egy egészséges ökoszisztémában, a természetben is ott vannak az állatok. Különösen a kérődző állatok szerepe jelentős. Számos tanulmány mutatja azt, hogy állatok nélkül jóval alacsonyabb szintre lehet regenerálni a talajokat.

Közgazdasági szempontból is lényeges üzenete volt, hogy nem a termésátlagra kell koncentrálni, hanem a haszonra, profitra – ez pedig nem feltétlenül a magasabb termésátlagnak, hanem sokkal inkább a biztosabb termelésnek és a

lényegesen kevesebb inputanyag költségeknek, illetve egyéb ráfordításoknak köszönhető. Továbbá kiemelten fontos a folyamatos tanulás, szerezzünk új ismereteket és tanuljunk a hibáinkból és merjünk változtatni a technológián. Vallja, a természettel együttműködve sokkal messzebb jutunk, mintha ellene teszünk, a stressz pedig kevesebb.

Szunyogh András gazdálkodó a regeneratív legeltetési módszerekkel történő gyeppasztorozás gyakorlati tapasztalatait osztotta meg a jelenlévő közönséggel. A gazdálkodó 2023-ban rendezett OMÉK-on kapta meg a fiatal agrárszakember nagydíjat. A DEDES magán agrár-ökológiai projekt keretében regeneratív mintabirtokot hoztak létre, amelyen belül legeltetési kísérleteket folytatnak szarvasmarhával (vörös angusokkal) és lovakkal (tisztavérű Akhal Tekekkel). A 250 hektáros családi birtokukon 120 hektáron legeltetnek. A nemzeti park munkatársaival, illetve a helyi természetvédelemmel, biológusokkal dolgoznak együtt. Tudásukkal az alapvető konfliktust igyekeznek feloldani a természetvédelem és a gazdálkodás között.

Ők is szakaszos legeltetést alkalmaznak, amelynek során az állatok folyamatos mozgásban vannak, ami egyrészt az állatok természetes genetikai igénye, másrészt a paraziták végett is fontos, harmadrészt a bélfőra optimális állapotának megteremtése miatt lényeges. Az állat bélfőrájának szüksége van a változatos, diverz étrendre, s egy túllegeltetett legelőn nem áll rendelkezésre elég nagy fajösszetétel ennek biztosítására. Ezen kívül lényeges a higiéniai állapot, ha sokat vannak egy helyen, értelemszerűen ez is romlik. Egyre több kutatás van arra vonatkozóan is, hogy a növényzet reagál a legelő állat jelenlétére, azaz bizonyos mérgező anyagokat ki tudnak bocsátani annak érdekében, hogy megvédjék magukat, távol tartsák a legelő állatot. Ennek következménye, hogy a növények mérgezőek az állatot, vagy eleve meg sem eszi azt a növényt egy idő után. Mindezen felsorolt oknál fogva kívánatos az állatok minél gyakoribb szakaszoló legeltetési tartása.

Ökológiai szempontból felismerjük azt, hogy a virágzás és magtermés rendkívül fontos a legelő diverzitása és hozama szempontjából, így

ennek megfelelően folyamatosan figyelemmel kísérik a legelő állapotát és ennek ismeretében hoznak döntést. Szintén kulcsfontosságú kérdés, hogy meddig tartózkodjanak egy adott szakaszban vagy zónában az állatok. Ez nem azt jelenti, hogy milyen alacsonyra legelik le a fűvet, sokkal inkább azt jelenti, hogy új hajtásokat visszalegelik-e és ezzel gyengítik-e a növényt. Ha az új hajtásokat lelegelik, akkor a növény kezd elhalni, és végül kifárad. A jól beállított és megtervezett szakaszoló állattartással meg lehet akadályozni a túllegeltetést.

Napi szakaszolást alkalmaznak a heti szakaszolás helyett. Azt figyelték meg a gazdaságukban, hogy a heti szakaszolás nem hatékony a napihoz képest, mert az állat letaposza a fűvet és szelektíven legel (főleg ha nagyobb terület áll a rendelkezésére) és ez pazarló. További pozitívuma a napi szakaszoló legeltetésnek, hogy az állatok összezoknak az emberrel és így könnyű velük dolgozni, stresszmentes lesz a rendszer.

Állattartásnál mindig kulcskérdés a téli takarmányozás. Szunyogh András családi gazdaságában próbálkozások vannak a téli legeltetés alkalmazására. Kezdetben nyári bélfőrájának szüksége van a változatos, diverz étrendre, s egy túllegeltetett legelőn nem áll rendelkezésre elég nagy fajösszetétel ennek biztosítására. Ezen kívül lényeges a higiéniai állapot, ha sokat vannak egy helyen, értelemszerűen ez is romlik. Egyre több kutatás van arra vonatkozóan is, hogy a növényzet reagál a legelő állat jelenlétére, azaz bizonyos mérgező anyagokat ki tudnak bocsátani annak érdekében, hogy megvédjék magukat, távol tartsák a legelő állatot. Ennek következménye, hogy a növények mérgezőek az állatot, vagy eleve meg sem eszi azt a növényt egy idő után. Mindezen felsorolt oknál fogva kívánatos az állatok minél gyakoribb szakaszoló legeltetési tartása.

Ökológiai szempontból felismerjük azt, hogy a virágzás és magtermés rendkívül fontos a legelő diverzitása és hozama szempontjából, így

• GERGELY MÁRTA/NAK

gazdagítja a talajban található szerves anyagot, a talajéletet, valamint javítja a talajok vízháztartását, így a talaj sokkal több vizet képes felvenni és megtartani. A módszer lényege a dinamikus, szakaszos legeltetés.

Lengyel Zoltán szerint a túllegeltetés definíciója rosszul szerepel a tankönyvekben, mert a túllegeltetést nem az állatlétszám okozza, hanem az időbeliség. Nem az számít, hogy mennyire legelik le a fűvet,

marha a legelő egy viszonylag kisebb, elkerített részére van engedve rövid időre, ahol nem csak a számára legkedveltebb növényeket legeli le, hanem minden egyéb növényt is.

Az állatokat alapvetően a legelőn tartja, ott neveli fel és igyekszik minél kevesebb kiegészítő takarmányt adni a számukra ezzel csökkentve az input költségeket. Bálalegeltetést is alkalmaz, általában

hol, milyen világban szeretnénk élni. Ezen válasz ismeretében tudjuk leginkább megtervezni a gazdaságunkat. A cél mindenképp egy számunkra jövedelmező gazdaság kialakítása kell, hogy legyen. Ennek tükrében először a hasznot tervezi meg, mennyit szeretne keresni és e mögötti egy rendkívül hasznos és fontos lépés, mégpedig az ökológiai monitoring és EOY (ökológiai eredmény

A DRS termékek jelölésére és forgalmazására vonatkozó szabályok

A 450/2023. (X. 4.) Korm. rendelet a visszaváltási díj megállapításának és alkalmazásának, valamint a visszaváltási díjas termék forgalmazásának részletes szabályairól szól. Az alábbiakban bemutatjuk a legfontosabb rendelkezéseket.

Visszaváltási díjas termékek

KÖTELEZŐEN VISSZAVÁLTÁSI DÍJAS ITALCSOMAGOLÁSOK ÉS REGISZTRÁCIÓJUK

A rendelet hatálya alá tartoznak a kötelezően visszaváltási díjas italcsomagolások, amelyek fogyasztásra kész vagy koncentrátum italtermékek 0,1–3 literig terjedő úrtartalmú csomagolásai. A csomagolások műanyag, fém vagy üveg alapanyagúak, palack vagy doboz formájúak, nem újrahasználatos (egyutas) vagy újrahasználatos (többutas) csomagolások.

A kötelező visszaváltási díj alól **kivételt** képeznek a tej és tejalapú italtermékek, a csekély mennyiségű kibocsátók termékei, amelyek által a forgalomba hozott műanyag, fém vagy üveg alapanyagú, 0,1–3 literig terjedő úrtartalmú

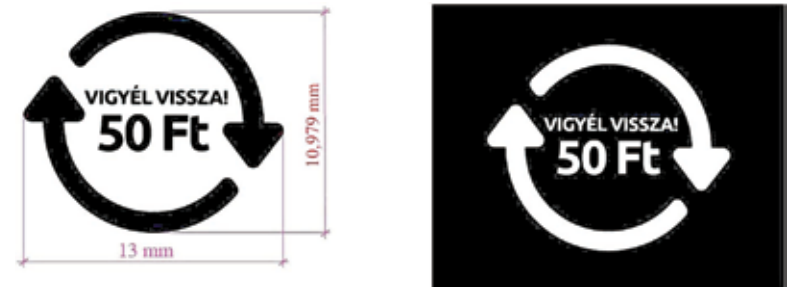
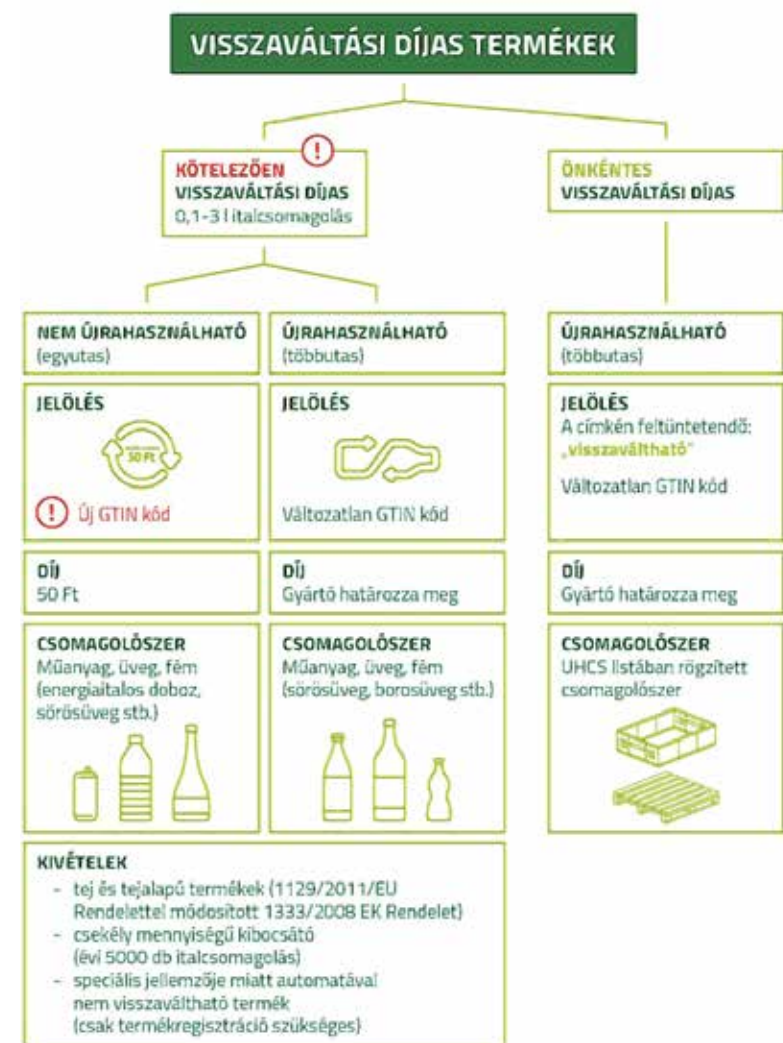
fogyasztói csomagolású italtermék száma a tárgyévben nem haladja meg az 5.000 darabot.

A kötelezően visszaváltási díjas rendszerbe a gyártóknak a forgalomba hozatal időpontját megelőzően legalább 45 nappal a koncessziós társaság által biztosított elektronikus felületen kezdeményezniük kell a kötelezően visszaváltási díjas termékek regisztrációját. Amennyiben a regisztráció során megadott bármely jellemző megváltozik, a gyártóknak újra kell kezdeményezni a termék regisztrációját, illetve, ha a gyártó a kötelezően visszaváltási díjas terméket nem forgalmazza tovább, ezt a tény be kell jelentenie az elektronikus felületen.

A regisztrálni kívánt termék mintáit a regisztrációhoz a koncessziós társaságnak szükséges megküldeni, amely megvizsgálja, hogy a minták megfelelnek-e a regisztráció során megadott paramétereknek, valamint ellenőrzi a csomagoláson lévő jelölés automata visszaváltó berendezéssel történő olvashatóságát.

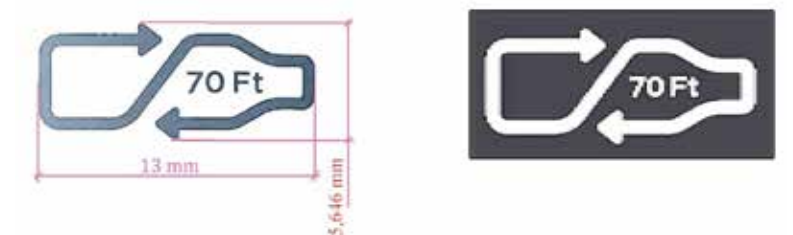
A regisztrációra vonatkozó részletes követelményeket a koncessziós társaság határozza meg és teszi közzé a honlapján: <https://mohu.hu/media/dokumentumtar#pickedCategory=45&pickedSubCategory=136>

Fontos kitétel, hogy a gyártóknak gondoskodnia kell a kötelezően visszaváltási díjas termékek (vagy annak címkéjén) a lenti jelölések jól látható helyen, tartósan megmaradó és jól olvasható feltüntetéséről.

Nem újrahasználatos (egyutas) kötelezően visszaváltási díjas termék esetén alkalmazandó jelölés:

- A termék új GTIN száma és vonalkódja (nem egyezhet a 2024. január 1-ét megelőzően forgalomba hozott termékével vagy a regisztrációt követően lesz kötelező a váltás).
- Az alábbi ábra (legkisebb megengedett méreteivel feltüntetve)

Újrahasználatos (többutas) kötelezően visszaváltási díjas termék esetén alkalmazandó jelölés:

- A termék eredeti (nem kell új) GTIN száma és vonalkódja
- Az alábbi ábra (legkisebb megengedett méreteivel feltüntetve):
- Az újrahasználatos termékhez kapcsolódó ábrán feltüntetett összeg csak mintaként szolgál, a gyártó által meghatározott, adott termékre vonatkozó visszaváltási díj összege alkalmazandó.**

A fenti ábrák eps, pdf, png és svg formátumban letölthetők a MOHU hivatalos weboldaláról.

ÖNKÉNTES VISSZAVÁLTÁSI DÍJAS CSOMAGOLÁSOK ÉS REGISZTRÁCIÓJUK

A rendelet leírja továbbá az **önkéntesen** visszaváltási díjas termékekre vonatkozó szabályokat is, ami szerint a gyártó a forgalmazóval kötött megállapodás alapján a kötelezően visszaváltási díjas termékek nem minősülő terméket vagy csomagolást – meghatározott helyre történő visszajuttatásának ösztönzése érdekében – önkéntesen visszaváltási díjas terméké minősítheti (ez a jogszabályrész a korábbi betétdíjas termékek rendeleti szabályozásának frissítése).

Az önkéntes visszaváltási díjas csomagolások alá tartoznak azok a termékek, amelyek nem tartoznak a kötelezően visszaváltási díjas italcsomagolások alá és az Újrahasználatos Csomagolások (UHCS) listában szerepelnek, amely az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály, Belföldi Hulladékgazdálkodási és Termékdíj Osztály honlapján érhető el. Ha az adott csomagolás már szerepel az Újrahasználatos Csomagolások listájában, akkor nem kell újra regisztrálni, amely eltérés a korábbi betétdíjas rendszertől.

Ha a csomagolószerszám az UHCS listában nem szerepel, akkor kérvényezni szükséges az itt leírtaknak megfelelően a nyilvántartásba vételt.

A megfelelően kitöltött kérelmet, valamint a kérelemhez mellékelt dokumentumokat (pl.: befizetési bizonylat, az újrahasználatos csomagolószerről készített fénykép) elektronikus úton (belfoldihulladegzaldalkodas@pest.gov.hu), cégkapun keresztül kell megküldeni az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Hatóság részére.

Az önkéntes visszaváltási díjas csomagolások alá nemcsak azok az italcsomagolások tartoznak, amelyek a kötelező rendszerből kivételt képeznek. Minden más csomagolószerszám ide tartozhat, amit beregisztráltak (pl. raklap, rekesz, vödör, big-bag zsák stb.) és a gyártó a kereskedelemmel történt megállapodása szerint több alkalommal is fel kíván használni terméke csomagolására.

Ezen termékek jelöléseként a „visszaváltható” feliratot kell feltüntetni a csomagoláson változatlan GTIN kód mellett (lásd infografika).

Visszaváltási díjas termékek gyártóit érintő költségek

A KÖTELEZŐEN VISSZAVÁLTÁSI DÍJAS TERMÉKEK KÖLTSÉGEI

A kötelező visszaváltási díjas termékek költségeit a **DRS DÍJAK** infografika (lent) mutatja be.

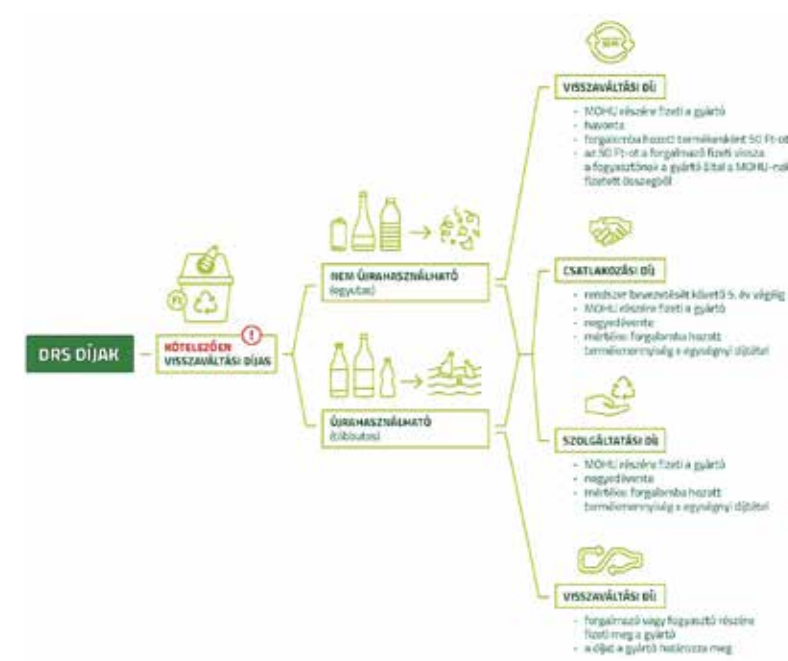
A nem újrahasználatos (egyutas) csomagolás esetén a gyártóknak visszaváltási díjat (50 Ft/italcsomagolás), valamint csatlakozási- és szolgáltatási díjat kell fizetni a MOHU felé. A visszaváltási díjat a tárgyhónapban forgalomba hozott, kötelezően visszaváltási díjas, nem újrahasználatos termék után havonta, a tárgyhónapot követő hónap utolsó napjáig kell megfizetni a koncessziós társaság részére. A csatlakozási és szolgáltatási díjat negyedévente kell fizetni szintén a koncessziós társaság (MOHU) részére a koncessziós társaság által kiállított számla alapján, a számla kézhezvételétől számított 15 napon belül.

A csatlakozási díj és szolgáltatási díj mértéke a forgalomba hozott termék mennyiség x egységnyi díjtétel.

A 2024-re vonatkozó díjtételek itt érhetőek el.

A visszaváltási díj összegét a számlán vagy a nyugtán a termék árától elkülönítve kell feltüntetni.

Az újrahasználatos (többutas) csomagolás forgalomba hozatala után a gyártó csatlakozási és szolgáltatási díjat fizet a koncessziós társaság (MOHU) részére, a koncessziós társaság által kiállított számla alapján, a számla kézhezvételétől számított 15 napon belül.

A visszaváltási díjat ebben az esetben a gyártó határozza meg és szerepelteti az átadási ár mellett (göngyöleg), amelyet a csomagolás visszaváltásakor a forgalmazó a fogyasztó részére fizet meg.

AZ ÖNKÉNTES VISSZAVÁLTÁSI DÍJAS RENDSZER TERMÉKEINEK KÖLTSÉGEI

Az önkéntes visszaváltási díjas rendszer a régi betétdíjas rendszer folytatásaként értelmezhető, ami nem tartozik a koncessziós társaság alá, így csatlakozási díjat és szolgáltatási díjat sem kell fizetni a MOHU részére. A visszaváltási díjat ebben az esetben a gyártó határozza meg és szerepelteti az átadási ár mellett (göngyöleg), amelyet a csomagolás visszaváltásakor a forgalmazó a fogyasztó részére fizet meg.

Fontos megjegyezni, hogy a rendelet hatálybalépésével, hatályát veszti a betétdíj alkalmazásának szabályairól szóló 209/2005. (X. 5.) Korm. rendelet.

A DRS jogszabály alapján 2024. június 30-ig gyárthatók és forgalomba hozhatók a jelenlegi csomagolású termékek is, azonban visszaváltási díj nem lesz igénybe vehető ezekre a csomagolásokra. 2024. július 1-től viszont már csak azok a csomagolású termékek kerülhetnek forgalomba, amely csomagolószerekre a MOHU elfogadta a regisztrációt.

Ha a gyártó a regisztrációs kötelezettségének nem tesz eleget, vagy ha a koncessziós társaság a regisztrációt megtagadja, a termék nem hozható forgalomba.

A megjelent rendelettel összhangban módosult a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működésének részletes szabályairól szóló 80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet.

Nyereség és veszteség – új adatok a családi gazdaságok nyilvántartásában

A családi gazdaságokról szóló törvény 2024. 01. 01. napján történt módosítása nyomán a családi gazdaságok szerződésének néhány adata a hatósági nyilvántartás részévé válik. Ennek apropóján szeretnénk pár, a szerződéssel kapcsolatos fontos témára felhívni a gazdálkodók figyelmét.

Amikor a családtagok úgy döntenek, hogy élve a kedvező adózás adta lehetőségekkel, együttműködve szeretnék folytatni őstermelői tevékenységüket, vagy egy gazdaság működésében több családtag is részt kíván venni, létrehozzák az őstermelők családi gazdaságát. Az őstermelők családi gazdasága megalapításakor a tagok írásbeli szerződést kötnek. A tagok számára a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: törvény) 7. § (1) bekezdése határozza meg azt, hogy a szerződésben mit kell rögzíteni.

Ezek mellett a tagok rendelkezhetnek a közös tevékenység nyereségéről és veszteségéről is. Ha pedig úgy döntenek, hogy ezek arányát nem kívánják megadni a szerződésben, akkor azt a nyilvántartó hatóság és az adóhatóság egyaránt úgy tekinti, egyszóval az arányban oszlik meg.

A fenti adatok részei az őstermelői nyilvántartásnak is. A nyilvántartásban tárolt adatok köre – a törvény ez év január elsején hatályba lépett módosítása okán – kiegészült a szerződés keltével, a meglevő szerződés módosításainak dátumával, a

szerződés agrárkamara által adott azonosító számával, és a tagok közötti nyereség-veszteség megosztásával. Azzal, hogy ezek az adatok a nyilvántartás részei lettek – bár a tagok közötti nyereség-veszteség megosztása nem nyilvános adat, azaz a közhitel keresőben nem hozzáférhető – lehetővé válik

azok átadása az arra jogosult szervek részére, így például egy pályázat vagy agrártámogatás igénylése során nem a gazdálkodót terheli a fenti adatok közlése, igazolása.

Családi gazdaságok azonban nem csak megalakulnak, de gyakran meg

is változnak a tagjaik tekintetében. A változások vonatkozásában kell megemlítenünk azt, hogy az őstermelők családi gazdaságára és tagjára a törvényben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvnek (a továbbiakban: Ptk.) a polgári jogi társasági szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

Sajnos előfordulhat olyan eset, amikor megromlik a családtagok közötti viszony, és a szerződésben megfogalmazott közös cél eléréséért vállalt kötelezettség teljesítését önmagára nézve nem mindegyik családtag tekinti kötelező érvényűnek, és nem működik együtt a gazdaság többi tagjával. Az együtt nem működő családtag viszont nem akarja elhagyni a családi gazdaságot, nem

tudnak közösen megegyezni a tagtörlés kérdésében. De találkoztunk olyan esettel is, amikor egy családtag ki szeretett volna lépni a családi gazdaságból, azonban ehhez a többi családtag nem járult hozzá, nem sikerült egyezségre jutniuk.

A Ptk. polgári jogi társasági szerződésre vonatkozó rendelkezései (rendes vagy rendkívüli felmondás) ugyan megoldást adnak a fenti példákban felvázolt esetekre, azonban a gazdaság tagjai előre gondoskodhatnak az ilyen helyzetek gyorsabb megoldásáról. A szerződésben rendelkezhetnek a tagok úgy is, hogy valamely tagot a többi tag egyhangú döntésével a társaságból kizárják, ha a kizárandó tag érdekkörében felmerülő okból valamely másik tagot rendkívüli felmondási jog illetve meg. Ebben az esetben a kizárt taggal el kell számolni. A kizárt tag a közös vagyona tartozó vagyontárgyak kiadását természetben nem követelheti. A többi tag azonban választása szerint kiadhatja természetben a követelt vagyontárgyat vagy annak értékét. Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy ez a lehetőség kimondottan csak akkor áll fenn, ha a szerződésben rögzítik ezt a tagok.

Tekintettel arra, hogy az őstermelői nyilvántartásnak tartalmaznia kell az őstermelők családi gazdaságának hatályos szerződését, az abban rögzített nyereség-veszteség arányt, így azt minden esetben be kell nyújtani az agrárkamarához. Érdemes arra is figyelemmel lenni, hogy a családi gazdaság nyilvántartási adataiban bekövetkező változásokat 15 napon belül kell

bejelenteni. Amennyiben a szerződést csak módosítják a tagok, azt akkor is el kell juttatni a családi gazdaság központja szerint illetékes vármegyei igazgatóságra vagy át kell adni az illetékes falugazdásznak.

• NAK

Segítség egy gombnyomással!
GONDOSÓRA

Igényelje a Gondosórát, hogy biztonságban tudhassa idősebb szeretteit a nap 24 órájában!

Magyarország Kormánya fontos feladatának tekinti, hogy gondoskodjon 65 év feletti honfitársainkról. A **Gondosóra** egy korszerű, díjmentes jelzőeszköz, amelyhez egy éjjel-nappal elérhető diszpécser szolgálat kapcsolódik, így az idősek szükség esetén egyetlen gombnyomással jelezni tudják, ha segísége van szükségük.

www.gondosora.hu

Tel.: +36 1 445 00 80

Gyümölcsösök tavaszi munkálatai és tovább gondolása!

Amikor e cikk február elején íródik a budai termőtájban 15 C fok meleget mutat a hőmérő árnyékban. Szinte naponta dőlnek meg a meleg rekordok, ami egyértelműen mutatja a klímaváltozást és a légkör melegedését. Természetesen mindenki várja már a tavaszi meleg időjárást, azonban a gyümölcsösök szempontjából, a korai melegedés komoly problémákat okozhat.

A gyümölcsfák jellemzően január végéig átesnek a mélynyugalmi időszakon, azonban ezt követően már csak az alacsony hőmérséklet tarja vissza a növényt a nedvkeringés megindulásától és a rügyfakadástól. Így az ebben az időszakban jelentkező tartós meleg hőösszegek a kényszernyugalomban lévő növény életciklusát elindítják. Pár nap felmelegedés, majd lehűlés nem okoz gondot, azonban a néhány hetes tartós meleg idő a növényt becsapja, kihajtásra kényszeríti. Azonban azt látjuk, hogy márciusban, sőt egész áprilisban bármikor komoly tavaszi fagyos

időszakkal számolhatunk, amikor a virágrügyek, vegyesrügyek, virágzó gyümölcsfák rendkívül érzékenyek.

Ez az alapvető tényállás határozza meg az elmúlt években, nem csak a tavaszi, de az egész éves munkálataikat a gyümölcsösben.

Néhány hasznos tanáccsal szeretnénk szolgálni a gyümölcsösök tavaszi munkálataihoz a teljesség igénye nélkül. Bármennyire is kinti munkára alkalmasnak ítéljük az időt, kerülnünk a gyümölcsfák metszését a téli, kora tavaszi hónapokban, kivételt képezhetnek az almatermésűek, de csak ültetvényben munkaszerve-

minden fa után fertőtleníteni, mert a látszólag egészséges fa is fertőzött lehet, mely után végig fertőzzük a metszett fákat. A rezés, kénes, olajos lemosó permetezést a rügyfakadáshoz minél közelebb időzítsük, különben hatástalan.

Az országot járva az ember gyakran elképed, a kertekbe, sőt ültetvényekbe is bepillantva, hogy a metszést semmilyen cél, ismeret nem vezérelte, csak az össze- vissza kaszabolás, a metszés öröme. Ezért úgy gondoljuk a témát érdemes újra elővenni, aktuálisan, kicsit áttekinteni, hogy mérsékeljük ezen állapotokat.

A metszés általános szabályaként tartjuk be, hogy a telepítéskori erős visszametszés kivételével, csak ritkító metszést alkalmazunk. Vagyis az adott koronafarmában a nem szükséges vesszőket tőlünk eltávolítjuk. A vízszinteshez közeli helyzetű vesszőket részesítjük előnyben, mert ezen vesszők rakódnak be leginkább végig rövid termőrészekkel. Az egyéves elágazás nélküli vesszőket nem metsszük vissza, metszetenül hagyjuk, hogy rajtuk a második évben termőrészek fejlődjenek. Kivételt képez az őszibarack, ahol kizárólag egyéves elágazás nélküli vesszőkön termelünk, és a vesszők gyenge visszametszése nagyon ajánlott, (egyvesszős metszés) a későbbi felkopaszodás mérséklésében. A gyümölcsfák terhelését csonthéjasoknál a termővesszők darabszámával adjuk meg, almatermésűeknél pedig a vegyes rügyek számával. Ökölszabályként elfogadhatjuk, hogy kb. 25-30 cm távolságonként hagyjunk meg termővesszőket. A terhelést a fa kora, a koronafarma, a kondíciója, a fajta, a tápanyagellátottság, a művelési rendszer, területi adottságok és a termelési cél alapvetően meghatározza.

A szabadgyökerű oltványok, csemeték ültetésénél viszont ne késlekedjünk, minél hamarabb ültessük el, mert a hajtásnak indult növények

nagyon rosszul erednek. Az ültetés előtt érdemes 1 napra tiszta vízben áztatni a gyökérzetet, hogy a vízvesztést pótolni tudja. Az elültetésig mindig takarva, nyirkosan legyen a gyökérzet, mert sikertelen eredés lesz. A bőséges beiszapoló öntözésről is gondoskodjunk az ültetéskor, majd azt követően időjárástól függően. Az ültetés mélységére is figyeljünk a szemzési hely ne kerüljön a talajszint alá, mert a nemes legyökeresedhet. A gyümölcsfajták kiválasztását nagyon alaposan gondoljuk át, minél később virágzó fajtákban gondolkodjunk. Számos alanyfajtaival rendelkezik a gyümölcsstermesztés, válasszuk a megfelelőt.

Jelen cikknek nem feladata részletes ismereteket nyújtani a témában, csupán figyelemfelkeltésre szolgál, alapos tanulmányozásra megfelelő szakkönyvek állnak rendelkezésre. Érdemes továbbá a témában járatos szakemberek véleményét is kikérni, a sikertelenségek elkerülése végett.

A gyümölcsültetvények tavaszi fagyvédelmének sikere a komplexitása miatt rendkívül összetett kérdés és többnyire az alkalmazható fagyvédelmi eljárások kombinációjában való alkalmazásával számíthatunk megfelelő eredményességre. Az adott időszakban és fenológiai állapotban bekövetkező fagyos időszak nagysága és időtartama szabja meg a védekezés módját, az alkalmazott eljárást, eljárásokat, amelyeket akár egyidőben is alkalmazhatunk az eredményes védekezés maximalizálása érdekében.

Azonban fontos figyelembe venni, hogy ezen témakörrel a tudományos szakmai körök is beleértve a legkevesebb ismeretekkel rendelkezők, azon keresztül, hogy e kérdéskör az előző évtizedekben nem jelentett különösebb problémát a hazai és Európa gyümölcsstermesztésében sem. Így a témakör kutatásával a tavaszi fagyvédelmi eljárások tanulmányozásával az alkalmazható eljárások kidolgozásával kapcsolatos megfelelő és eredményes gyakorlati ismeretekkel, csak néhány fagyvédelmi eljárás estén rendelkezünk.

Visszont a megváltozott klímaváltozásnak köszönhetően a tavaszi fagyvédelem kérdése, megoldása, illetve a fagy nagyságától függően a

káros hatásának mérséklése, alapvetően meghatározza az adott gyümölcsfaj termesztésének eredményességét, amivel az elkövetkező években szinte valamennyi termőhelyen számolni kell.

Ehhez viszont komoly, átgondolt kutatásokra, kombinációkban beállított faj – fajta, technológiai és tartamvizsgálatokra van szükség,

különböző alkalmas termőhelyeken, melyek folyamatos kiértékelésével az üzemi termesztés számára is hasznosítható technológiák adhatók a gyümölcsstermesztők rendelkezésére. A kidolgozásához állami forrás és megfelelő, elhivatott, magasan képzett szakemberek szükségesek.

Azonban már folynak a kísérletek a különböző eljárások kidolgozására,

belátva a téma fontosságát. Nekünk is mielőbb lépni kell, különben nem fogunk tudni hatékonyan védekezni.

Számos egyéb tényező is befolyásolja a fagyvédelem eredményességét itt elsősorban a növényre gondolva. A gyümölcs alanyfajták számos tulajdonsággal rendelkeznek a fagyérzékenység és fagytyűrés tekintetében is, amivel a nemes fajta fagyérzékenységét és virágzása kezdetét is befolyásolja. Az alanyfajták a nedvkeringés megindulásában is elsődleges szerepet játszanak, amivel befolyásolják a nemes fajta fakadását, így késleltetve a korai kihajtást, mellyel mérsékelhetjük, illetve elkerülhetjük a fagykárt. A jól megválasztott alany a növekedésre, habitusra, és a különböző termőrészek kialakulásra is befolyással van, amivel szintén mérsékelhetjük a nem kívánatos fagyok kártételét, ugyanis a hosszabb és rövid termőrészek virágzása között néhány nap eltérés van a hosszú termőrészek javára.

Érdemes újragondolni a közbeoltás lehetőségét is, és alkalmazni szükséges, mert nagyon sok ismeret van e témakörben, mellyel nem csak az alany és a nemes közötti inkompatibilitást (összeférhetetlenséget) tudjuk kiküszöbölni, hanem a nemes fajta kihajtását és virágzás késleltetését is bizonyítottan befolyásolja.

A művelési rendszer minden egyes elemének megfelelő, átgondolt alkalmazásával jelentősen tudjuk mérsékelni a tavaszi fagyok okozta károkat, amennyiben megfelelő szakértelemmel rendelkezünk az ültetvények tervezésekor, létesítésekor és fenntartásakor.

Egy gyümölcsültetvény létrehozása költséges és hosszútávú, tartós befektetés, mely szakszerű döntéseket igényel, különben a befektetés nem térül meg, veszteséges lesz. Miután ez nemzetgazdasági érdek is, és a lakosság ellátása hazai gyümölcscsel elemi érdekünk, így a most újjászervezés alatt álló hazai gyümölcsstermesztésünk szabályrendszerének kialakításánál az állami szerepvállalás a szakmaiság biztosításához és ellenőrzéséhez elengedhetetlenül szükséges. Továbbá a hamarosan kiírásra kerülő ültetvénytelepítési pályázat is ezen törekvéseket segíti.

• KOMMA LÁSZLÓ/NAK

Ünnepélyes díjátadó – a legjobb generátorkezelők díjazása 2023.

Elismerést kaptak az országos jégkár-mérséklő rendszer országos és vármegyei legjobb generátorkezelői. A generátorkezelők lelkiismeretes munkájukkal több tízmilliárd forintnyi jégkár megelőzéséhez járulnak hozzá, továbbá a rendszer a mezőgazdaság mellett lakossági és ipari létesítményeket, ingatlanokat és ingóságokat is véd.

Ahogy 2018 óta minden évben, 2023-ban is védte a jégkároktól a mezőgazdasági, lakossági, közületi értékeket a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) által üzemeltetett országos jégkár-mérséklő rendszer.

Az idei évben vendégül láttuk a legjobb kezelőinket a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara oktatóközpontjában, Dunaharaszti-ban, február 7-én, ahol dr. Feldman Zsolt mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár és Gyórfy Balázs, a NAK elnöke méltatta a kezelőket, önfeláldozó, kitartó munkájukat és társadalmi szempontból is fontos szerepüket.

A NAK által működtetett jégkár-mérséklő rendszer az ország 986 pontjáról – 219 automata és 767 manuális talajgenerátor segítségével – juttat ezüst-jodidot a felhőbe. A generátorokat 2023-ban – az

április 15-e és szeptember 30-a közti védekezési szezonban – 96 napon kellett, összesen 176.639 üzemórára bekapcsolni. A rendszer hatékonyságát jól mutatja, hogy tavaly a gazdálkodók csak 30 ezer hektárra jelentették be jégkárt, míg 2017-ben, az utolsó évben, amikor még nem működött az országos rendszer, és Európa-szerte jóval kevesebb volt a jégeső, több mint kétszer ekkora területre, 72 ezer hektárra. A rendszer évről évre bizonyítja létjogosultságát, ebben nagy szerepe van a generátorkezelőknek, akik nap mint nap készenlétben állnak és gyorsan reagálnak a riasztásokra.

Míg a 2023-as évben Európa több országában és Észak-Amerikában is kimagaslóan sok jégkár volt, addig Magyarországon a jégkár-mérséklő rendszernek köszönhetően csak

jóval kisebb károk keletkeztek. A 2022-es rendkívül aszályos évet követően 2023-ban jelentősen több csapadék hullott, többször alakultak ki heves zivatarok, amelyek esetenként kisebb jégesővel is párosultak, illetve villámárvíz eredményeztek. A jégkár-mérséklő rendszer működtetése ugyanakkor 2023-ban is hozzájárult a jégesők okozta károk mérsékléséhez. A környező országokhoz képest hazánkban az ott regisztrált károkhoz képest elhanyagolható mértékű jégeső okozta kár keletkezett.

A klímaváltozás miatti szélsőségek világszerte egyre gyakrabban jelentkeznek – mint például aszály, felhőszerkezet, villámárvíz, hatalmas jégdarabok – a jövőben mindezzel fokozott alkalmazkodásra van szükség ehhez, aminek egyik fontos eleme a jégkár-mérséklő rendszer.

Az európai jégbejelentéseket illetően az elmúlt 30 évben a 2 cm-nél nagyobb jég mennyisége majdnem tízszeresére, a jégesős napok száma majdnem duplájára nőtt. 2023-ban 230 jégesős nap volt Európában, a 10 cm-nél nagyobb jégészlelések esetében az elmúlt 3 év átlagát illetően 10 nap felett, az elmúlt 15 év átlagát illetően 2,5 nap volt.

Hazánkban a jégesős napok száma nem emelkedett, ellentétben más európai országokkal. A jégesős

Országos legjobb generátorkezelő:

- Polotár Róbertné (Somogy vármegye)

Vármegyei legjobb generátorkezelők:

- Bács-Kiskun: Szeitz Mária
- Baranya: Kiss Árpád
- Békés: Szabó Ferencné
- Borsod-Abaúj-Zemplén: Szécsi Csabáné
- Csongrád-Csanád: Földi János
- Fejér: Barabás Dávid
- Győr-Moson-Sopron: Dráznay Róbert
- Hajdú-Bihar: Kovácsné Garai Hajnalka
- Heves: Nyúl Józsefné
- Jász-Nagykun-Szolnok: Nagy József
- Komárom-Esztergom: Somlai Miklós
- Nógrád: Gácsi Mihályné
- Pest: Varga Ede György
- Szabolcs-Szatmár-Bereg: Pótor Dezső
- Tolna: Sára József
- Vas: Szűcs Tibor
- Veszprém: Tábori Ferencné
- Zala: Réti Zoltán

darabszámok sem mutatnak emelkedő tendenciát, köszönhetően a jégkár-mérséklő rendszernek. Emellett a legnagyobb méretű jégesős napok egybeesnek a szupercellás napokkal.

A díjátadót állófogadás, majd lamenti látogatás követte, ahol *Jakab István*, az Országgyűlés alelnöke személyesen köszöntötte őket, majd szívből gratulált a díjazottaknak, illetve egy országházi vezetett sétára is lehetősége nyílt a résztvevőknek.

(Képünkön a 2023-as év legiobb generátorkezelői Feldman Zsolt államtitkárrel és Gyórfy Balázssal a NAK elnökével.)

Országszerte csaknem 70 helyszínen tart fórumot a vidékfejlesztési pályázatokról az agrárkamara

Országos fórumorozatot szervez a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a valamennyi vármegyét érintő roadshow célja megismertetni a gazdálkodókkal az új Közös Agrárpolitika (KAP) Stratégiai Terv keretében hamarosan megjelenő pályázatokat.

Számos nem várt kihívást hoztak az elmúlt évek hazai agrár-, és élelmiszeripar számára. A koronavírus, az évszázados aszály, a szomszéd-ban kirobbant háború nyomán meg-

ugró energia-, és inputárak, az infláció, az ukrán mezőgazdasági termékek dömpingje miatt kialakult piaci anomáliák alaposan próbára tették az ágazat szereplőit. Ezen kihívások egyikére sem lehetett felkészülni. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara folyamatosan azon dolgozik, hogy segítsen tagjainak megtalálni a lehető legjobb válaszokat.

A jövő ugyanakkor kiszámíthatatlan, az újabb és újabb kihívások kiváló alkalmazkodó képességet igényelnek a gazdálkodóktól. Ennek elengedhetetlen feltétele a fejlesztés. Többek közt szükség van a termelés diverzifikálására, a gazdálkodói együttműködés erősítésére, a vízmeztartás és az öntözésfejlesztés segítségével a termékbiztonság javítására. Nagy jelentőséggel bír az agrár-digitalizációban is: a precíziós gazdálkodásra történő áttéréssel hatékonyabbá tehető többek közt az inputanyag-felhasználás is.

A termelés és feldolgozás hatékonyságának javításához kulcsfontosságú, hogy minél jobban kihasználjuk a történelmi forrásbőség nyújtotta lehetőségeket.

A NAK kezdeményezésének köszönhetően a vidékfejlesztési támogatásoknál a korábbi 17,5-ről 80 százalékra növelte a kormány a nemzeti társfinanszírozást, így 2027-ig

mintegy 1500 milliárd forint áll rendelkezésre a gazdaságfejlesztési beruházások támogatására, míg a zöld jövő feltételeinek megteremtésére 1000 milliárd forint költendő el. Ez a 2014-2020-as időszakhoz képest négyszeres forrásnövekedést jelent.

Februártól közel 70 agrár- és vidékfejlesztési pályázatot hirdet meg az agrártárca. A hamarosan megjelenő kiírásoknak köszönhetően a kis-, közepes és nagygazdaságok számára egyaránt lehetőség

nyílik arra, hogy reagáljanak az elmúlt évek gazdasági-piaci változásaira: legyen szó akár a hatékonyság javításáról, a hozzáadott érték növeléséről, az élelmiszertermelés erősítéséről, a gazdaságfejlesztésről vagy a zöld elvárások teljesítéséről.

A támogatások hatékony lehívását segítő felhívásokat. Ezzel párhuzamosan indulhatnak el az ökológiai szempontból fontos földhasználat-váltást segítő támogatások, amelyek kapcsán megnyílik a többéves fenntartási támogatás. Áprilisban új kiírásokkal folytatódik a fenntartható vízgazdálkodási közösségek és a

mezőgazdasági üzemek öntözésfejlesztésének támogatása. Nyárra készülhet el a generációváltást segítő támogatási csomag, a vidék- és településfejlesztési konstrukciók pedig ősszel várhatók. Év végén aztán egy újabb beruházási csomag jelenhet meg, amely a precíziós gazdálkodást vagy például a terménytisztítás-szártás technológiai megújulását segíti. Az új támogatási ciklus – a korábban már jól bevált konstrukciók mellett – számos újdonságot tartalmaz. Egyes esetekben változik a támogatásintenzitás mértéke, kedvezőbbé válnak az előlegigénylés szabályai, illetve

szélesedik a pályázók köre. Erről és még számos fontos, a várható pályázatokkal kapcsolatos információról szó esik a KAP-fórumokon.

• NAK

Változó klíma, alkalmazkodó talaj- és vízgazdálkodás

Országos rendezvénysorozatot tartott a víz tájban tartásával kapcsolatos mezőgazdasági gyakorlatokról a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara. A Változó klíma, alkalmazkodó talaj- és vízgazdálkodás! című előadásokra február első felében hat helyszínen került sor.

Az éghajlati szélsőségek egyre szélesebb termelői kört érintenek, veszélyeztetve ezzel a hazai élelmiszer-előállítás, amelynek egyik legfontosabb alapfeltétele a termőterület vízbiztonságának megteremtése. A probléma megoldása azonban túlmutat az öntözésen.

A jelenlegi tendenciák alapján a csapadékviszonyok egyre szélsőségesebbek lesznek hazánkban, gyakoribbá válhatnak az aszályos időszakok, továbbá nagy mennyiségű,

hirtelen lezúduló csapadékkal lehet számolni, mely többletvíz gyors lefolyása nem tudja lehetővé tenni a talajba történő beszivárgást, így nem hasznosul kellőképpen. Emiatt a talajok egyre szárazabbá válhatnak, ami részben a talajszerkezet, a talajélet leromlásával járhat, a szerkezet nélküli talajt pedig könnyebben elfújhatja a szél, továbbá a talajok humusztartalma a magas hőmérséklet és a besugárzás hatására „elégphet”, lecsökkentve azok termékenységét.

A szántóföldi növénytermesztésben nem csak hozamtöbblet, hanem hozambiztonsági kérdés a megfelelő vízpótlás biztosítása, a homogén növényállomány létrehozása és fenntartása. A nedvesség megőrzéséért a gazdák is sokat tehetnek a talajtakarással, szintvonalas műveléssel, lazítással és egyéb agrotechnikai megoldásokkal.

A vízmegőrzés érdekében a vizeket a tájba kell vezetni, a mélyfekvésű területeken pedig a lehető leghosszabb ideig meg kell tartani. A víz

tájban tartása elengedhetetlen feladat, amely nem csak a termőhely vízigényét képes biztosítani, hanem nagymértékben hozzájárul a talaj, a levegő és a térség optimális klimatikus viszonyainak kialakításához.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) kiemelt feladatának tekinti a megfelelő talaj- és vízgazdálkodás kialakítását, az öntözésfejlesztés mellett a víz tájban tartásához szükséges gyakorlatok minél szélesebb körben való elterjesztését. Ennek érdekében jött létre a február első hetében Változó klíma, alkalmazkodó talaj- és vízgazdálkodás! címmel országsszerte hat helyszínen tartott szakmai rendezvény, amely ingyenesen látogatható volt és nagy érdeklődésre tartott számot.

• NAK

Milyen uniós támogatási feltételek és lehetőségek vannak és várhatóak a mezővízben?

A 2023. január 1-től indult KAP ST tükrében összefoglaltuk azokat a feltételeket, illetve támogatási lehetőségeket, amelyek a közeljövőben várhatóak a mezőgazdasági vízgazdálkodásban.

A területalapú támogatások esetében fontos változás, hogy az idei évtől már a vízzel borított (belvizes), agro-ökológiai területek is jogosultak lehetnek támogatásra. Ilyenek lehetnek például a mezővédő erdősáv, fás cserjés sávok, belvízzel borított területek. Fontos változás lesz, hogy a vízzel borított gyepterületek is BISS támogatottak maradnak (2023-ban csak a szántóterületekre volt ez igaz) – HMKÁ8-ban azonban nem számolhatóak el továbbra sem.

A helyes mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó elvárások (HMKÁ). Egyrészt előírás a víztestek mentén történő védelmi sávok kialakítása, ahol nem juttatható ki műtrágya, szerves trágya és növényvédőszer, valamint 2024-től talajkondicionáló készítmény sem. Fontos, hogy a szervestrágya esetében a meghatározott védőtávolságok nem vonatkoznak a legeltetett állatok által elhullajtott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be – HMKÁ4. Főszabály szerint kötelező a szántóföldi vetésváltás, amely alól kivételt képez a víz alatt álló kultúráknál – HMKÁ7. Továbbá az elszámolandó vízvédelmi sávokon tilos mezőgazdasági termelést végezni, kivéve a mezőgazdasági kultúrát fenntartása érdekében végzett tisztító kaszálást és mechanikai

gyomirtást. Fontos, hogy 2024-től a tisztító legeltetés is tiltott – HMKÁ8. **Termeléshez kötött támogatások.** A 2023-ban indult termeléshez kötött támogatások feltételrendszerének összhangban kell lennie az EU Víz Keretirányelv célkitűzéseivel. 2023-tól ezért célzott helyszíni ellenőrzések keretében vizsgálják a hatóságok a növénytermesztési jog-

címek esetében a víz mennyiségi, míg a tejelő tehéntartás esetében a víz minőségi szempontú védelmet garantáló előírások betartását, különös tekintettel a hazai vízjogi feltételrendszer betartására! A köztestület portálján megtalálható az a NAK útmutató, amely részletesen mutat-

ja be, hogy a kormányhivatalok milyen szempontok alapján végzik a helyszíni és dokumentum alapú ellenőrzéseket.

Nem termelő beruházások. Várhatóan az első félévben nyílnak meg azok a pályázati felhívások, amelyek vízvédelmi céllal, nem termelő beruházásként további anyagi támogatást jelentenek majd a víz helyben

melynek 3 fő célterülete van: az öntözővíz felhasználásának hatékonyságát javító beruházások támogatása, a melioráció és a vízfelhasználás-hatékonyság javításának támogatása, valamint a vízvisszatartás létesítményeinek támogatása a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításával. Fontos, hogy az öntözött területek nettó növekedését eredményező projektek továbbra is csak abban az esetben támogathatók, ha az érintett víztest mennyiségi állapota jónál nem rosszabb! Változás, hogy egyrészt a jövőben a kizárólag a hirtelen lezúduló, a talajt kifejezetten károsító többlet csapadékvíz elvezetésére szolgáló víztározók lehetnek csak támogatottak! Másrészt a továbbiakban nem minősíthető öntözött területnek az a jelenleg nem öntözött terület, ahol a közelmúltban öntözőberendezés működött. További változás, hogy a fenntartható vízgazdálkodási közösségek tekintetében 15 százalék támogatási intenzitással kell majd számolni.

A fenntartható vízgazdálkodási közösségeket támogató pályázati felhívást is várhatóan az év első felében indul. Cél az elismert közösségek működésének támogatása, valamint, hogy a közösségek az öntözéshez szükséges infrastruktúrát együtt hozzák létre és együtt

üzemeltessék, illetve együtt tegyék meg az első lépéseket a beruházások létrejöttének érdekében. Fontos, hogy a támogatás ebben az esetben továbbra sem fordítható beruházásra, csak tervezésre és üzemeltetésre, legyen szó meglévő, vagy új közösségről.

• TASNÁDI GABRIELLA/NAK

Kézikönyv kunhalmok megőrzéséről, megőrzéséhez

A mezőgazdasági művelés alatt álló síkvidékeink különleges tájelemei a kunhalom elnevezéssel jelölt mesterséges halmok, köztük a kurgánok. Ajánljuk a Kunhalmok megőrzése mezőgazdasági területeken – Gyepék fenntartása és helyreállítása kurgánokon című könyvet.

Törvényből eredő természetvédelmi oltalom alatt állnak a különleges képződmények, és legtöbbjük a területalapú támogatások feltételrendszerében úgynevezett védett tájképi elemként jelölték ki. Egyszerre rendelkeznek régészeti, táji és – jó természeti állapotú gyepel borított halmok esetén – természeti értékkel. Kulturális és természeti örökségünk e különleges helyszíneinek megőrzése, fenntartása nagyban függ a gazdálkodók ismereteitől, értéktudatától és felelősségvállalásától. Ehhez kíván hozzájárulni és ezt kívánja elősegíteni az Agrárminisztérium közreműködésével a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány által 2023-ban kiadott Kunhalmok megőrzése mezőgazdasági területeken – Gyepék fenntartása és helyreállítása kurgánokon című könyv.

A síkságainkból kiemelkedő mintegy másfélezer kurgán (halomsír) zöme az őskorban (rézkor, bronzkor) létesült. Az eurázsiai sztyeppei nomád kultúrkörből származó építők az elmúlt évezredek során telepedtek meg a Kárpát-medencében, kurgánjaik legnyugatibbi előfordulási helyén. A kiemelkedő, látható halmokat a régészek tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyként tartják számon, egyszerre ismerve el e kurgánok régészeti jelentőségét és látványértékét.

Azok a halmok, amelyeket meredek oldaluk miatt nem szántottak fel az idők során, a természetes élővilág apró szigeteként maradtak fenn, így akár a bronzkori gyepekre jellemző növényfajoknak is menedéket nyújthatnak. Az ilyen kurgánok a régészet

és a természeti környezet szempontjából egyaránt „időkapszula-ként” működnek a tájban.

A halmok különböző kitétségtől eltérő adottságú (pl. nedvesebb - szárazabb, hűvösebb - melegebb) élőhelyek vannak. Jó állapotú gyep borította halmokon ezért nem-hogy a környező művelt területekhez, de még a síksági természetes gyeppekhez képest is változatosabb a növényzet. Megőrzésük, gyep

növényzetük fenntartása vagy helyreállítása hozzájárul a biológiai sokféleség fenntartásához, de a gazdálkodás szempontjából is haszonnal jár pl. beporzók számára kedvező életfeltételek biztosításával.

Mezőgazdasági területek jó állapotú halmai fontos „állomások” a természetes fajok terjedésében, elősegítve a genetikai változatosság fennmaradását. Szerepet játszhatnak gyep helyreállításában, kialakulásában is. Hatásuk nem csak helyben, kisméretű természetes élőhely szigetekként, hanem akár táji léptéken is érvényesülhet.

A kurgánok értékeinek, funkcióinak, a gazdálkodás szempontjából is hasznos szolgáltatásainak megőrzése és fenntartása nem lehet sikeres a gazdálkodók közreműködése nélkül. Fontos ezért, hogy mindazok, akiknek gazdálkodással kapcsolatos tevékenysége hatással van a halmokra, felelősséget vállaljanak értük. Megőrzésük, szakszerű fenntartásuk akkor lehet eredményes, ha e kör rendelkezik az ehhez szükséges ismeretekkel.

Ezt elősegítendő a könyv sorra veszi, hogy milyen jelentős és sokfé-

szeti környezet állapota, mind a gazdálkodás szempontjából kedvező hatással járnak, ezért célszerű törekedni a fenntartásukra. Természetvédelmi kezelési tapasztalatok alapján, gyakorlati megközelítéssel veszi sorra a természetes vagy természetközeli gyep szakszerű fenntartásának, helyreállításának módszereit és alkalmazásuk sajátosságait a mezőgazdasági területek kurgánjaiban. Kiemelt figyelmet szentel a mezőgazdasági támogatási rendszer kunhalmok megőrzésére irányuló vagy azt elősegítő elemeinek, a vonatkozó szabályoknak, különös tekintettel a HMKÁ feltételrendszerére. Részletesen foglalkozik a célzott HMKÁ előírások érvényesülésével, annak eredményeivel, hatásaival és ezzel összefüggésben jó példákat és kerülendő gyakorlatokat egyaránt bemutat. Az esettanulmányok, a kunhalmokra vonatkozó, szabadon

le értéket hordoznak kurgánjaink. Közérthető formában, tudományos eredményekre alapozva bemutatja a jó természetességi állapotú, gyepel borított halmok azon funkcióit és működését, amelyek mind a termé-

elérhető információforrások, a védett státuszukból fakadó szabályok ismertetése és a részletes irodalomjegyzék lehetőséget ad a témában való további elmélyülésre.

• NAK

NAK+
AGRÁRMEGOLDÁSOK

NAK+ ELEKTRONIKUS PERMETEZÉSI NAPLÓ ADATSZOLGÁLTATÁS

A 10 hektárnál nagyobb összterületen gazdálkodóknak ajánljuk!

Kevesebb adminisztráció - hatékonyabb termelés!

A NAK+ SZOLGÁLTATÁSÁT KERESSE FALUGAZDÁSZÁNÁL!

AGRÁR- MEGOLDÁSOK

PÁPAI EXPO ÉS AGRÁRPIKNIK

2024. május 10-11.

PÁPAI EXPO ÉS AGRÁRPIKNIK

KIÁLLÍTÓK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK!

papaiagrarexpo.hu

QR CODE

NAK NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA

Pápa Város Önkormányzata

Házhoz visszük az agrárium híreit!

A NAKlap egyedi tartalommal bír, átlagosan 310 000 példánnyal, névre, címre szóló terjesztéssel, a legnagyobb országos lefedettségű, évente tíz alkalommal publikát időszakos kiadvány, amely az agrárium legfontosabb híreivel, kérdéseivel foglalkozik. A lapból az ágazatban dolgozó őstermelők, kis-, közép- és nagyvállalkozók is hasznos információkhoz juthatnak.

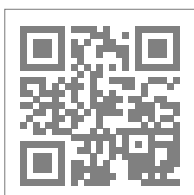
NAKLAP

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

ORSZÁGOS TERJESZTÉS

átlagosan 310 000
postaládában
negyedévente

Hirdessen a NAKlapban, agrárkamara tagoknak 20% extra engedményt biztosítunk!

Az újság PDF formátumban
az agrárkamara honlapján is
elérhető:

www.nak.hu/sajto/naklap

HIRDETÉSI INFORMÁCIÓ:

Tremmer Tamás

lapmenedzser

+36-20/5347-137

naklap@maraton.hu